

**STRATEGICKÝ DOKUMENT ROZVOJA LIPTOV 2030
PROGRAM SOCIÁLNEHO A HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
MESTA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ DO ROKU 2030
PROGRAM SOCIÁLNEHO A HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
MESTA RUŽOMBEROK DO ROKU 2030
INTEGROVANÁ ÚZEMNÁ STRATÉGIA UMR LIPTOV 2030**

ODBORNÝ POSUDOK

**vypracovaný podľa § 13 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov
na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

December 2022

Obsah

A.	Úvod	3
A.1.	Základné údaje o posudzovanom strategickom dokumente	3
A.2.	Priebeh procesu strategického environmentálneho posudzovania	4
B.	Úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu	6
B.1.	Prístup k vyhodnoteniu úplnosti správy o hodnotení	6
B.2.	Základné údaje o predmete posudzovania	6
B.3.	Požiadavky vyplývajúce z rozsahu hodnotenia	10
B.4.	Ciele strategického dokumentu a správy o hodnotení	10
B.5.	Posúdenie úplnosti jednotlivých častí správy o hodnotení	12
C.	Stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu	14
C.1.	Stanoviská k správe o hodnotení	14
C.2.	Verejné prerokovanie	26
C.3.	Konzultácie	27
C.4.	Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov a verejnosti	28
D.	Úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia	31
E.	Použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií	35
F.	Varianty riešenia strategického dokumentu	35
G.	Návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu	36
H.	Záver posudku	40
	Použité skratky	43
	Zoznam príloh	43

A. Úvod

A.1. Základné údaje o posudzovanom strategickom dokumente

Strategický dokument

Názov: **STRATEGICKÝ DOKUMENT ROZVOJA LIPTOV 2030** (ďalej ako Stratégia Liptov 2030)

PROGRAM SOCIÁLNEHO A HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA MESTA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ DO ROKU 2030 (ďalej ako PHSR Mesta Liptovský Mikuláš do roku 2030)

PROGRAM SOCIÁLNEHO A HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA MESTA RUŽOMBEROK DO ROKU 2030 (ďalej ako PHSR Mesta Ružomberok do roku 2030)

INTEGROVANÁ ÚZEMNÁ STRATÉGIA UMR LIPTOV 2030 (ďalej ako IÚS UMR Liptov 2030)

Účel: Stratégia Liptov 2030 je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii (Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - Slovensko 2030, ktorá plní funkciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja) a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obce nachádzajú.

Dokument je vypracovaný v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších zmien) spracovaný ako strednodobý rozvojový dokument s uplatnením princípu partnerstva s relevantnými aktérmi regionálneho rozvoja na území UMR Liptov.

Obstarávateľ: Mesto Liptovský Mikuláš
Štúrova 1989/41
031 42 Liptovský Mikuláš

Správa o hodnotení strategického dokumentu

Názov: Správa o hodnotení strategického dokumentu „Strategický dokument rozvoja Liptov 2030“

Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš do roku 2030

Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Ružomberok do roku 2030

Integrovaná územná stratégia UMR Liptov 2030

Spracovateľ: Mesto Liptovský Mikuláš
Štúrova 1989/41
031 42 Liptovský Mikuláš

Situovanie aktivít vyplývajúcich zo strategického dokumentu

Stratégia Liptov 2030 zahŕňa územie udržateľného mestského rozvoja Ružomberok – Liptovský Mikuláš (ďalej ako UMR Liptov) zriadené v zmysle článku 7. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013, o Európskom fonde regionálneho rozvoja ako súčasť Regionálnej integrovanej územnej stratégie (RIÚS). Jeho pôsobenie je zadefinované v Štatúte zo dňa 29.12.2020, pre územie 2 jadrových miest a 16 obcí. Je základnou strategickou plánovacou jednotkou (SPR) pre integrovaný územný rozvoj UMR Liptov.

Dotknuté obce

- Okres Ružomberok: mesto Ružomberok a obce – Bešeňová, Ivachnová, Likavka, Liptovská Teplá, Liptovské Sliače, Lisková, Štiavnička, Turík.
- Okres Liptovský Mikuláš: mesto Liptovský Mikuláš a obce – Bobrovník, Demänovská Dolina, Galovany, Gôtovany, Liptovská Sielnica, Liptovský Trnovec, Prosiek, Vlachy.

Dotknuté orgány

- Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie osloboditeľov 1, 031 41 Liptovský Mikuláš
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, pozemkový a lesný odbor, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
- Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie Andreja Hlinku 74, 034 01 Ružomberok
- Okresný úrad Ružomberok, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Dončova 11, 034 01 Ružomberok
- Okresný úrad Ružomberok, pozemkový a lesný odbor, Námestie Andreja Hlinku 74, 034 01 Ružomberok
- Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici, Tatranská Lomnica 66, Vysoké Tatry - Tatranská Lomnica, 059 60 Tatranská Lomnica
- Správa Národného parku Nízke Tatry so sídlom v Banskej Bystrici, Partizánska cesta 3799/69, 974 01 Banská Bystrica 1
- Krajský pamiatkový úrad Žilina, Mariánske námestie, 010 01 Žilina
- Správa ciest ŽSK, M. Rázusa č. 104, 010 01 Žilina
- Správa ciest ŽSK, Pod stráňami č. 4, Liptovský Mikuláš
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Liptovskom Mikuláši, P.O. Box 10, Ul. Štúrova 1643/36, 031 80 Liptovský Mikuláš
- Liptovská vodárenská spoločnosť, a. s. ul. Revolučná, 031 80 Liptovský Mikuláš
- Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a. s., Pri Váhu 6, 034 06 Ružomberok
- Lesy Slovenskej republiky, š. p., Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica.

Schvaľujúci orgán

Kompetentným orgánom na schválenie PHSR jadrových miest je Mestské zastupiteľstvo mesta Liptovský Mikuláš a Mestské zastupiteľstvo Ružomberok (každé pre svoje mesto). IÚS UMR Liptov 2030 schváli Kooperačná rada UMR.

A.2. Priebeh procesu strategického environmentálneho posudzovania

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je „Stratégia Liptov 2030“ strategickým dokumentom pripravovaným pre oblasť regionálneho rozvoja na úrovni UMR Liptov (okresy Liptovský Mikuláš a Ružomberok). Postup posudzovania návrhov strategických dokumentov upravuje druhá časť zákona. Zákon zohľadňuje požiadavky Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (tzv. smernica SEA).

Proces oboznamovania verejnosti a ďalších zainteresovaných subjektov so strategickým dokumentom „Stratégia Liptov 2030“ začal vypracovaním a zverejnením Oznámenia o strategickom dokumente, v súlade s požiadavkou § 5 zákona. Oznámenie o strategickom dokumente bolo predložené príslušnému orgánu – Okresnému úradu Liptovský Mikuláš, Odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „OU Liptovský Mikuláš – OSZP“). Dňa 02.09.2022 bolo podľa § 6 ods. 2 zákona oznámenie zverejnené na webovom sídle MŽP SR www.enviroportal.sk/sk/eia¹.

Príslušný orgán súčasne so zverejnením dokumentu oznámil dotknutým orgánom, že stanoviská k Oznámeniu je možné predkladať do 15 dní, na adresu: Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš. Na OU Liptovský Mikuláš - OSZP bolo k oznámeniu doručených 7 stanovísk od zainteresovaných subjektov a 1 stanovisko bolo doručené po zákonom stanovenej lehote (OU Ružomberok, OSZP zo dňa 06.10.2022).

¹ <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/strategicky-dokument-rozvoja-liptov-2030>

V následnom kroku stanovenia rozsahu hodnotenia boli vyhodnotené všetky pripomienky dotknutých orgánov a verejnosti doručených k Oznámeniu. Na základe ich vyhodnotenia a prerokovania s obstarávateľom (Mesto Liptovský Mikuláš) určil OU Liptovský Mikuláš – úsek štátnej správy ochrany prírody a posudzovania vplyv na životné prostredie podľa § 8 zákona rozsah hodnotenia listom č. OU-LM-OSZP-2022/010905-012 zo dňa 27.09.2022, ktorý bol zverejnený na webovom sídle MŽP SR dňa 27.09.2022 spolu s poučením, že verejnosť, dotknuté obce, dotknutý samosprávny kraj, dotknutý orgán a ďalšie osoby môžu predložiť pripomienky k rozsahu hodnotenia strategického dokumentu do 10 dní od jeho zverejnenia na príslušný orgán – Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš, ktorý ich po vyhodnotení doručí obstarávateľovi. K rozsahu hodnotenia neboli doručené pripomienky.

V zmysle rozsahu hodnotenia zabezpečil obstarávateľ vypracovanie správy o hodnotení (SoH) podľa § 9 zákona. Vzhľadom na charakter posudzovaného strategického dokumentu príslušný orgán nepožadoval variantné riešenie, určil rozpracovať a zhodnotiť navrhovaný variant riešenia uvedený v oznámení.

Vypracovanie správy o hodnotení zahŕňalo v zmysle štruktúry požadovanej prílohou č. 4 zákona predovšetkým tieto oblasti:

- Posúdenie súčasného stavu relevantných oblastí, ich trendov a pravdepodobného vývoja v prípade, ak by sa ciele a opatrenia strategického plánu nerealizovali,
- Posúdenie cieľov Stratégie Liptov 2030 vo vzťahu k iným relevantným strategickým dokumentom,
- Posúdenie významných environmentálnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia,
- Posúdenie kumulatívnych vplyvov strategického dokumentu,
- Návrh opatrení na zmiernenie vplyvov,
- Návrh monitorovania implementácie Stratégie Liptov 2030,
- Posúdenie cezhraničných vplyvov.

Výsledok posúdenia bol uvedený v správe o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a zverejnený na webovom sídle www.enviroportal.sk/sk/eia.

Príslušný orgán podľa § 10 ods. 2 zverejnil správu o hodnotení spolu s návrhom strategického dokumentu na webovom sídle MŽP SR dňa 31.10.2022. Stanoviská k správe o hodnotení a k návrhu Stratégie Liptov 2030 bolo možné predkladať najneskôr do 21 dní od zverejnenia.

K správe o hodnotení bolo doručených 5 stanovísk orgánov štátnej správy a 2 stanoviská dotknutej verejnosti v zákonom stanovenej lehote, resp. do spracovania tohto odborného posudku.

Významným prvkom procesu SEA sú konzultácie, ktoré sú popísané v časti C.3. posudku.

Verejné prerokovanie správy o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie sa uskutočnilo dňa 24.11.2022 o 15:00 v priestoroch malej zasadacej miestnosti na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši. Záznam z verejného prerokovania bol vyhotovený dňa 25.11.2022. Oznámenie o mieste a čase bolo zverejnené dňa 11.11.2022 na úradnej tabuli obstarávateľa podľa § 11 ods.

4, ods. 5 zákona, a dotknutým orgánom, dotknutým obciam, zainteresovaným subjektom rozposlané elektronicky dňa 11.11.2022 (MsÚ/PEM/56788/JKo zo dňa 09.11.2022).

Na záver procesu posudzovania bolo určenie spracovateľa odborného posudku. Príslušný orgán, OU Liptovský Mikuláš - OSZP podľa § 13 ods. 4 určilo spracovateľa odborného posudku listom č. OU-LM-OSZP-2022/010905-027 z dňa 30.11.2022. Vypracovaním posudku bola poverená Ing. Beata Vaculčíková, Rozkvet 2044/85, 017 01 Považská Bystrica.

Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania Stratégie Liptov 2030

Prípravné práce, spracovanie strategického dokumentu	01/2022 – 08/2022
Prerokovanie návrhu strategického dokumentu a proces SEA	09/2022 – 12/2022
Schvaľovanie návrhu SD rozvoja Liptov 2030	po ukončení procesu SEA.

B. Úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu

B.1. Prístup k vyhodnoteniu úplnosti správy o hodnotení

Náležitosti k odbornému posúdeniu strategického dokumentu stanovuje § 13 ods. 8 zákona, podľa ktorého by v odbornom posudku mali byť vyhodnotené najmä nasledovné okruhy:

- úplnosť správy o hodnotení strategického dokumentu,
- stanoviská podľa § 12 zákona,
- úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia,
- použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií,
- varianty riešenia strategického dokumentu,
- návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu.

Odborný posudok obsahuje návrh záverečného stanoviska podľa § 14.

Pre spracovanie odborného posudku boli k dispozícii nižšie uvedené podklady:

- Stratégia rozvoja Liptov 2030 zahŕňajúca PHSR mesta Ružomberok, PHSR mesta Liptovský Mikuláš a IÚS UMR Liptov 2030,
- Oznámenie o strategickom dokumente z augusta 2022,
- Rozsah hodnotenia strategického dokumentu z 27.09.2022,
- Správa o hodnotení Stratégie Liptov 2030 zahŕňajúca PHSR mesta Ružomberok, PHSR mesta Liptovský Mikuláš a IÚS UMR Liptov 2030 z októbra 2022,
- Záznam z verejného prerokovania SoH Stratégie rozvoja Liptov 2030 zahŕňajúca PHSR mesta Ružomberok, PHSR mesta Liptovský Mikuláš a IÚS UMR Liptov 2030 z 24.11.2022,
- Stanoviská k Stratégii rozvoja Liptov 2030 zahŕňajúca PHSR mesta Ružomberok, PHSR mesta Liptovský Mikuláš a IÚS UMR Liptov 2030,
- Stanoviská k správe o hodnotení,
- Ostatná odborná dokumentácia.

B.2. Základné údaje o predmete posudzovania

Stratégia rozvoja Liptov 2030 s regionálnym dosahom je predmetom povinného posudzovania vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie podľa § 4 ods. 1 zákona.

Gestorom prípravy a zhotoviteľom strategického dokumentu Stratégia Liptov 2030 je Ing. Rastislav Horvát, MAS Dolný Liptov, Mostová 17, 034 01 Ružomberok a Mgr. Simona Pelikán, Mestský úrad Liptovský Mikuláš.

Stratégia Liptov 2030 je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii (Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - Slovensko 2030, ktorá plní funkciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja) a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obce nachádzajú.

Dokument je spracovaný prioritne pre obdobie do roku 2030. Je v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších zmien) spracovaný ako strednodobý rozvojový dokument s uplatnením princípu partnerstva s relevantnými aktérmi regionálneho rozvoja na území UMR Liptov.

Strategický dokument je špecifický v tom, že v sebe integruje dve stratégie mestského rozvoja tzv. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok a mesta Liptovský Mikuláš na roky 2023 - 2030 (ďalej ako PHSR jadrových miest) a jednu integrovanú územnú stratégiu UMR Liptov na roky 2023 - 2030 (ďalej ako IÚS UMR Liptov 2030). Ide o pozitívny krok smerom k spoločnému definovaniu priorít rozvoja a investícií, zosúladieniu procesov plánovania a implementácie opatrení

rozvoja na území prirodzeného regiónu Liptov. Je navrhnutý tak, aby bol prirodzene napojený na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+ a Integrovanú územnú stratégiu Žilinského samosprávneho kraja 2021+ realizovanej na území prirodzeného regiónu Liptov, aby dochádzalo k prirodzeným synergickým efektom spolupráce socio-ekonomických partnerov na území prirodzeného regiónu Liptov. Dve stratégie mestského rozvoja tzv. Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok a mesta Liptovský Mikuláš na roky 2023 -2030 a Integrovaná územná stratégia UMR Liptov na roky 2023 – 2030 majú totožnú analytickú časť, strategicko-programovú časť a líšia sa v realizačno-finančnej časti akčnými plánmi vychádzajúcimi zo zásobníkov projektov.

Implementácia týchto nástrojov sa riadi Jednotným metodickým rámcom pre prípravu integrovaných územných stratégií a investícií v SR v programovom období 2021–2027 a ďalšími usmerneniami, metodickými materiálmi a pokynmi Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRR), Riadiaceho orgánu (RO) a Sprostredkovateľských orgánov Programu Slovensko, prípadne ďalších orgánov zapojených do implementácie prostriedkov EÚ na území SR, z ktorých vychádza spracovanie tohto strategického dokumentu.

Stratégia Liptov 2030 (zahŕňajúca PHSR Liptovský Mikuláš a Ružomberok, IÚS UMR Liptov 2030) je strategickým dokumentom pre územie UMR Liptov, ktorý zahŕňa 2 jadrové mestá a 16 obcí okresov Liptovský Mikuláš a Ružomberok.

Hlavný cieľ Stratégie Liptov 2030 je formulovaný nasledovne:

Vízia: Územie UMR Liptov, ktoré je územím udržateľného mestského rozvoja 16 obcí a 2 jadrových miest (Ružomberok a Liptovský Mikuláš) spája udržateľné využitie prírodného a kultúrneho potenciálu regiónu, s prosperitou obyvateľov a autentickými zážitkami návštevníkov, v záujme postupného budovania zeleného, udržateľného a sebestačného regiónu odolného voči klimatickým zmenám a plne využívajúceho princípy zdieľanej ekonomiky a potenciálu z angažovania sa miestnych komunít a partnerstiev.

Na dosiahnutie daného cieľa je v Stratégii Liptov 2030 vytýčených 5 prioritných oblastí:

1. Vzdelávanie, ekonomika a inovácie
2. Životné prostredie
3. Infraštruktúra
4. Sociálna stabilita
5. Identita a sebestačnosť.

Viac o cieľoch Stratégie Liptov 2030 je v kapitole B.4.

Stratégia Liptov 2030 pozostáva z nižšie uvedených hlavných častí:

ÚVOD

ANALYTICKÁ ČASŤ

1. Všeobecná analýza
 - 1.1. Administratívne usporiadanie a sídelná štruktúra
 - 1.2. Prírodné danosti regiónu Liptov
 - 1.3. Pôdne pomery
 - 1.4. Demografické pomery
 - 1.5. Hospodárenie samospráv
 - 1.6. Manažérske zhrnutie
2. Analýza dát podľa tematických oblastí
 - 2.1. Vzdelávanie, ekonomika a inovácie
 - 2.1.1 Školstvo a práca s mládežou
 - 2.1.2 Inovácie
 - 2.1.3 Trh práce
 - 2.1.4 Podnikanie a prosperita
 - 2.2. Životné prostredie
 - 2.2.1 Integrovaný manažment krajiny a územné plánovanie
 - 2.2.2 Krajinná a sídelná zeleň a verejné priestranstvá

- 2.2.3 Odpadové hospodárstvo
 - 2.2.4 Vodný manažment
 - 2.2.5 Ovzdušie
 - 2.2.6 Pôda
 - 2.2.7 Ochrana prírody a krajiny
 - 2.2.8 Environmentálne vzdelávanie, výchova a osвета
 - 2.3. Infraštruktúra
 - 2.3.1 Dopravná infraštruktúra
 - 2.3.2 Preprava osôb
 - 2.3.3 Technická a energetická infraštruktúra
 - 2.3.4 Moderná samospráva a digitálna infraštruktúra
 - 2.3.5 Informačná infraštruktúra
 - 2.4. Sociálna stabilita
 - 2.4.1 Sociálne služby a sociálna pomoc
 - 2.4.2 Zdravotná starostlivosť
 - 2.4.3 Bývanie
 - 2.4.4 Bezpečnosť a civilná ochrana
 - 2.5. Identita a sebestačnosť
 - 2.5.1 Identita a atraktivita územia
 - 2.5.2 Kultúra
 - 2.5.3 Šport
 - 2.5.4 Cestovný ruch
 - 2.5.5 Cezhraničná a medzinárodná spolupráca
 - 2.6. Manažérske zhrnutie
 - 3. Závery za tematické a územné stretnutia s odbornou verejnosťou
 - 4. SWOT analýza za územie UMR Liptov
 - 5. Trendy rozvoja
- STRATEGICKO – PROGRAMOVÁ ČASŤ**
- je prehľadne spracovaná Stratégia rozvoja Liptov 2030 určujúca hlavné smery priority a ciele rozvoja územia, ktorá obsahuje:*
- *Víziu UMR Liptov*
 - *Hlavný cieľ pre mestá Ružomberok a Liptovský Mikuláš*
 - *Prioritné oblasti*
 - *Strategické ciele členené podľa jednotlivých prioritných oblastí*
 - *Špecifické ciele naplňajúce jednotlivé strategické ciele*
 - *Opatrenia navrhnuté na zabezpečenie realizácie vyššie uvedených cieľov rozvoja Liptov 2030, spolu s prehľadom typových aktivít, ktoré môžu byť realizované v rámci jednotlivých opatrení*
 - *Kľúčové indikátory úspechu na dosiahnutie jednotlivých opatrení*
- Strategicko - programová časť Stratégie Liptov 2030 obsahuje taktiež trendy rozvoja UMR Liptov vychádzajúcich z analytickej časti PHSR ŽSK 2021+.*
- REALIZAČNO – FINANČNÁ ČASŤ**
- Realizačná časť*
- obsahujúca najmä nasledujúce časti:*
- *Proces implementácie a vyhodnocovania PHSR jadrových miest na roky 2023 – 2030*
 - *Proces implementácie a vyhodnocovania IÚS UMR Liptov 2030*
 - *Systém monitorovania PHSR a IÚS UMR Liptov na roky 2023 – 2030*
 - *Riadenie zmien*
 - *Ex-post evaluácia plnenia stratégií*
 - *Riadenie rizík*
 - *Akčné plány PHSR a zásobník projektov UMR Liptov*
 - *Model koordinácie procesov strategického plánovania na území UMR Liptov*
- Finančná časť*
- obsahujúca najmä nasledujúce časti:*
- *Zhodnotenie programového obdobia z EŠIF 2014-2020*

- Stav čerpania finančných prostriedkov EŠIF ŽSK
- Možnosti a zdroje financovania finančných potrieb Stratégie Liptov 2030
 - Komunitárne programy a finančné iniciatívy Európskej únie
 - Národné operačné programy
 - Prepojenie priorít Programu Slovensko na ŠC Stratégie Liptov 2030.

Východiskové dokumenty

Vysvetlenia použitých skratiek

Prílohy 1-3

Vzt'ah k iným strategickým dokumentom

Ciele ochrany životného prostredia a zdravia stanovené na rôznych úrovniach strategických dokumentov EÚ a SR predstavujú dôležitý podklad pre tvorbu referenčného rámca pre hodnotenie vplyvov Stratégie Liptov 2030. Vzhľadom na charakter strategického dokumentu, boli preskúmané pre účely tohto materiálu nielen súvisiace stratégie a koncepcie, ale aj dokumenty zaoberajúce sa environmentom a zdravím na európskej úrovni.

Pri návrhu Stratégie Liptov 2030 a následne pri definovaní cieľov boli zohľadnené nasledovné politiky, stratégie, programy a iné dokumenty strategického charakteru:

Medzinárodné dokumenty

- Agenda 2030 OSN pre udržateľný rozvoj / Národné priority implementácie Agendy 2030 (ÚPV II, platný dokument),
- Zdravie pre všetkých – WHO,
- Zdravie 2020 – Európska politika pre všetkých,
- Health4EU – Program v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- Pakt o zručnostiach.

Strategické dokumenty SR

- Partnerská dohoda SR a EÚ 2021-2027 - návrh (MIRRI SR, publikovaný návrh priorít,
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - návrh (MIRRI SR),
- Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018-2030 (MIRRI SR, schválený dokument),
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (MDV SR, platný dokument).

Regionálne a miestne strategické dokumenty

- Územný plán Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK, platný dokument),
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2016 - 2023 Regionálna integrovaná územná stratégia Žilinského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020,
- Strategický dokument rozvoja cestovného ruchu v regióne Liptov na roky 2021-2030.

Odvetvové a sektorové stratégie na národnej úrovni

- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (MH SR, schválený, dokument),
- RIS3 — Stratégia inteligentnej špecializácie,
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (MDV a CR SR, schválený dokument),
- Stratégia nízko-uhlíkového rozvoja SR do roku 2030 s výhladom do roku 2050 (MŽP SR, schválený dokument),
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (ďalej len "Envirostratégia 2030") Stratégia adaptácie SR na zmenu klímy (2018) Národný program znižovania emisií (2020),
- Stratégia územného rozvoja — Aktuálne zmeny v oblasti územného rozvoja SR (2019),
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 — 2030,
- Národný program rozvoja duševného zdravia na roky 2019 – 2020,
- Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020,
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionalizovanej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2016 — 2020,
- Národný program aktívneho stárnutia na roky 2014 — 2019,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020,
- Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 — 2019,

- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- Aktualizácia Stratégie dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike (2019),
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020.

B.3. Požiadavky vyplývajúce z rozsahu hodnotenia

OU Liptovský Mikuláš - OSZP ako príslušný orgán v spolupráci s obstarávateľom (Mesto Liptovský Mikuláš), na základe odborného posúdenia predloženého oznámenia strategického dokumentu, zhodnotenia stavu životného prostredia v záujmovom území, doručených stanovísk orgánov štátnej správy a verejnej správy, určil podľa § 8 rozsah hodnotenia SD pod číslom OU-LM-OSZP-2022/010905-012 zo dňa 27.09.2022.

Prerokovanie rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti v zmysle § 8 ods. 1 zákona o posudzovaní v súlade s § 65g ods. 1 zákona o posudzovaní a v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), sa pre veľký rozsah dotknutých obcí a dotknutých orgánov priamo nevykonalo. Podľa názoru príslušného orgánu s doručených stanovísk nevyplývali špecifické požiadavky, ktoré by bolo nutné s obstarávateľom ústne prerokovať.

V rozsahu hodnotenia boli určené varianty pre ďalšie hodnotenie:

„Pre ďalšie, podrobnejšie hodnotenie vplyvu strategického dokumentu sa určuje v zmysle § 8 ods. 3 písm. a) zákona o posudzovaní vplyvov okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal a následne nerealizoval) variant strategického dokumentu predloženého v Oznámení o strategickom dokumente, ktorý bude doplnený o opodstatnené pripomienky dotknutých orgánov a dotknutých organizácií.“

V bode 2. Rozsahu hodnotenia, konkrétne bod 2.2. Špecifické požiadavky na základe informácií uvedených v oznámení, po vyhodnotení stanovísk doručených k oznámeniu a prerokovania rozsahu hodnotenia strategického dokumentu vyplynula potreba v správe o hodnotení rozpracovať nasledovné okruhy otázok súvisiacich s navrhovaným strategickým dokumentom, ktoré sú aj so spôsobom ich zohľadnenia v SoH uvedené v nižšie uvedenej tabuľke.

Špecifické požiadavky rozsahu hodnotenia a spôsoby ich riešenia

Požiadavka	Spôsob riešenia
2.2.1 Jednotlivé časti Oznámenia doplniť o nasledovné údaje a záväzné usmernenia pre oblasť ochrany pamiatkového fondu v zmysle stanoviska Krajského pamiatkového úradu Žilina.	Požiadavky vyplývajúce zo záväzného stanoviska KPÚ Žilina k oznámeniu sú akceptované a doplnené v SoH.
2.2.2 Jednotlivé časti Oznámenia konkretizovať, doplniť a upraviť v zmysle vyjadrenia Liptovskej vodárenskej spoločnosti. V správe o hodnotení sa vysporiadať s námietkami Liptovskej vodárenskej spoločnosti.	Požiadavky zo stanoviska sa týkajú samotného SD, SoH o nich nepojednáva. Z uvedeného dôvodu budú predmetom odporúčaní tohto odborného posudku a záverečného stanoviska.
2.2.3 Vyhodnotiť zásah do integrity územia, vplyv na prvky ÚSES, chránené územia, územia sústavy NATURA 2000 a na biotopy a druhy národného a európskeho významu. V časti Oznámenie, na ktoré poukazuje Správa Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici, doplniť o jednotlivé pripomienky uvádzané v odbornom stanovisku dotknutej organizácie ochrany prírody.	Požiadavky zo stanoviska boli primerane zapracované v príslušných kapitolách SoH.

B.4. Ciele strategického dokumentu a správy o hodnotení

Podkladom pre definovanie cieľov boli okrem PHRSR Žilinského samosprávneho kraja 2021+ ciele, opatrenia a typové aktivity PHRSR obidvoch jadrových miest pre roky 2015 - 2022.

Dôležitým zdrojom informácií pre stanovenie cieľov, opatrení a typových aktivít bolo 11 participatívnych stretnutí s pracovníkmi mestských úradov obidvoch jadrových miest Liptovský Mikuláš a Ružomberok a ich socio - ekonomickými partnermi po tematických oblastiach a 6 stretnutí so starostami 16 obcí, ktoré sú súčasťou územia UMR Liptov. Celkovo participovalo na príprave strategicko-programovej časti 151 zainteresovaných osôb z územia UMR Liptov. Návrh strategicko-programovej časti bol priebežne konzultovaný s 5-člennou expertnou skupinou zloženou zo zástupcov 2 jadrových miest.

Vízia: Územie UMR Liptov, ktoré je územím udržateľného mestského rozvoja 16 obcí a 2 jadrových miest (Ružomberok a Liptovský Mikuláš) spája udržateľné využitie prírodného a kultúrneho potenciálu regiónu, s prosperitou obyvateľov a autentickými zážitkami návštevníkov, v záujme postupného budovania zeleného, udržateľného a sebestačného regiónu odolného voči klimatickým zmenám a plne využívajúceho princípy zdieľanej ekonomiky a potenciálu z angažovania sa miestnych komunít a partnerstiev.

Hlavný cieľ pre mestá Ružomberok a Liptovský Mikuláš: Ďalší rozvoj územia UMR Liptov ako aj jadrových miest Liptovský Mikuláš a Ružomberok je podmienený schopnosťou kľúčových aktérov koordinovane reagovať na problémy a výzvy, ktorým spoločne čelia, pri plnom využití potenciálu územia a príležitostí z neho vyplývajúcich v prioritných tematických oblastiach : (1) Vzdelávanie, ekonomika a inovácie, (2) Životné prostredie, (3) Infraštruktúra, (4) Sociálna stabilita a (5) Identita a sebestačnosť.

Priority: (1) Vzdelávanie, ekonomika a inovácie, (2) Životné prostredie, (3) Infraštruktúra, (4) Sociálna stabilita a (5) Identita a sebestačnosť.

Strategické ciele: (1) Vytvárať podmienky pre kvalitné vzdelávanie, pre rozvoj tradičných a inovatívnych odvetví hospodárstva, pre dobré pracovné prostredie a dobré spravovanie vecí verejných. (2) Zachovať prírodné hodnoty, tradičný krajinný ráz a biodiverzitu a podporiť adaptáciu na dopady klimatickej zmeny. (3) Budovať a udržiavať infraštruktúru podporujúcu udržateľnú mobilitu, energetickú efektívnosť a technickú vybavenosť zlepšujúcu kvalitu života (4) Sociálna stabilita Dosiahnuť udržateľnú kvalitu života podporenú dostupnosťou sociálnych, zdravotných služieb, služieb bývania a bezpečným prostredím. (5) Identita a sebestačnosť Budovať atraktívny, konkurencieschopný, odolný a udržateľný región Liptov prostredníctvom spolupráce a podporou partnerstiev.

Prehľad strategických a špecifických cieľov

Strategický cieľ	Číslo ŠC	Popis špecifického cieľa
Priorita: VZDELÁVANIE, EKONOMIKA A INOVÁCIE		
Vytvárať podmienky pre kvalitné vzdelávanie, pre rozvoj tradičných a inovatívnych odvetví hospodárstva, pre dobré pracovné prostredie a dobré spravovanie vecí verejných.	1.1	Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie.
	1.2	Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl.
	1.3	Budovať a podporovať atraktívny systém celoživotného vzdelávania pre osobný a profesijný rozvoj.
	1.4	Skvalitňovať spoluprácu škôl s podnikateľskou praxou.
	1.5	Systematicky podporovať investovanie a podnikanie vrátane začínajúcich podnikateľov.
	1.6	Udržiavať a vytvárať dobré pracovné príležitosti na trhu práce.
	1.7	Podporovať inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity.
	1.8	Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy.
Priorita: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE		
Zachovať prírodné hodnoty, tradičný krajinný ráz a biodiverzitu a podporiť adaptáciu na dopady klimatickej zmeny.	2.1	Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti.
	2.2	Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy.
	2.3	Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov).
	2.4	Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov.
	2.5	Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom.

Strategický cieľ	Číslo ŠC	Popis špecifického cieľa
	2.6	Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov.
Priorita: INFRAŠTRUKTÚRA		
Budovať a udržiavať infraštruktúru podporujúcu udržateľnú mobilitu, energetickú efektívnosť a technickú vybavenosť zlepšujúcu kvalitu života.	3.1	Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi.
	3.2	Zlepšovať dostupnosť energetickej infraštruktúry.
	3.3	Zlepšovať digitálnu dostupnosť v sídlach a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“.
Priorita: SOCIÁLNA STABILITA		
Dosiahnuť udržateľnú kvalitu života podporenú dostupnosťou sociálnych, zdravotných služieb, služieb bývania a bezpečným prostredím.	4.1	Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby.
	4.2	Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti.
	4.3	Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov.
	4.4	Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku.
Priorita: IDENTITA A SEBESTAČNOSŤ		
Budovať atraktívny, konkurencieschopný, odolný a udržateľný región Liptov prostredníctvom spolupráce a podporou partnerstiev.	5.1	Zachovávať a zhodnocovať kultúrne a historické dedičstvo, podporovať kreativitu a rozvíjať živú kultúru.
	5.2	Vytvárať podmienky pre aktívne športové využitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu.
	5.3	Udržateľne rozvíjať miestnu ekonomiku a miestne podnikanie podporou ekosystémových služieb.
	5.4	Profesionalizovať riadenie cestovného ruchu prostredníctvom podpory destinačného manažmentu a destinačného marketingu v spolupráci s partnermi.
	5.5	Budovať a podporovať miestne, regionálne, nadregionálne, cezhraničné a medzinárodné partnerstvá.

B.5. Posúdenie úplnosti jednotlivých častí správy o hodnotení

Správa o hodnotení strategického dokumentu Stratégia Liptov 2030 (zahŕňajúca PHSR Liptovský Mikuláš a Ružomberok, IÚS UMR Liptov 2030) z októbra 2022, bola vypracovaná Mestom Liptovský Mikuláš v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov.

Úplnosť správy o hodnotení bola posudzovaná z hľadiska požiadaviek zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, osobitne prílohy č. 4, ktorá predstavuje všeobecný rámec pre štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu. Posúdené bolo aj zapracovanie požiadaviek „Rozsahu hodnotenia“ vydaného podľa § 8 citovaného zákona v spolupráci Okresného úradu Liptovský Mikuláš, Odborom starostlivosti o životné prostredie zo dňa 27.09.2022.

Predložená správa o hodnotení obsahuje 30 strán textu, ktorý je doplnený mapkami a tabuľkami.

Správa o hodnotení bola spracovaná v hlavných bodoch štruktúry stanovenej prílohou č. 4 zákona a jej obsah a štruktúra sú totožné s exaktne definovanými požiadavkami v zákone. Rovnako možno konštatovať, že sa správa zaoberala požiadavkami určenými v rozsahu hodnotenia.

Po formálnej stránke je správa o hodnotení spracovaná na dobrej úrovni. Text je vhodne doplnený tabuľkami a mapkami.

Doplňujúce, resp. pozmeňujúce návrhy k uvedeným údajom v Správe o posudzovaní strategického dokumentu podľa stanovísk dotknutých orgánov nie sú takého rozsahu, aby mali zásadný vplyv na rozsah a výsledok hodnotenia a je ich možné považovať za také nedostatky, ktoré po zapracovaní do Stratégie Liptov 2030 neovplyvnia jej navrhované riešenie.

Komentár k vyhodnoteniu úplnosti zistení k jednotlivým častiam správy o hodnotení.

Kapitola I. Základné údaje o obstarávateľovi – obsahuje základné údaje podľa prílohy č. 4 zákona.

Kapitola II. Základné údaje o strategickom dokumente – popisuje územie UMR Liptov, zriadené v zmysle článku 7. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013. Jeho pôsobenie je zadefinované v Štatúte zo dňa 29.12.2020, pre územie 2 jadrových miest a 16 obcí. Podkapitola 6. Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým

dokumentom obsahuje základné údaje o vízii rozvoja Liptova 2030, hlavnom celi a prioritných oblastiach posudzovaného strategického dokumentu, ktoré zrozumiteľným a stručným spôsobom popisujú vlastný strategický dokument. Taktiež popisuje vzťah Stratégie Liptov 2030 k iným strategickým dokumentom; obsahuje zoznam strategických dokumentov na úrovni EÚ. Na regionálnej úrovni sa opiera o Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+ a Integrovanú územnú stratégiu Žilinského samosprávneho kraja 2021+, na ktorý je prirodzene napojený definovaním priorít rozvoja a investícií, zosúladienia procesov plánovania a implementácie opatrení rozvoja na území regiónu Liptov.

Kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, v rámci prvej podkapitoly 1 Informácia o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument nebude realizovať, boli analyzované a posúdené nasledovné oblasti: prírodné prostredie vrátane chránených území; krajina, krajinný obraz, stabilita a ochrana scenérie; obyvateľstvo, jeho kvality, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia; súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia. Predmetná kapitola je spracovaná na primeranej úrovni, zahŕňa hodnotenie zložiek životného prostredia všeobecnými údajmi. Pozitívom tejto kapitoly je jej vypovedacia schopnosť, ktorá je znásobená tabuľkami a mapkami. V podkapitole 2 Informácia vo vzťahu k environmentálne obzvlášť dôležitým oblastiam, akými sú európska sústava chránených území (NATURA 2000) a chránené vodohospodárske oblasti spracovateľ popísal národnú sústavu chránených území a sústavu chránených území NATURA 2000 pre riešené územie UMR Liptov. V podkapitole 3 Charakteristika životného prostredia vrátane zdravia v oblastiach, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené spracovateľ správy nepredpokladá podstatné nepriaznivé vplyvy na ŽP. V podkapitole 4 Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, spracovateľ na základe vyhodnotenia analytickej a návrhovej časti strategického dokumentu vo väzbe na UMR Liptov popísali kľúčové problémy, ktoré sú relevantné z hľadiska životného prostredia a zdravotných problémov týkajúcich sa hlavne negatívnych faktorov pôsobiach v oblasti zložiek životného prostredia. V podkapitole 5 Environmentálne aspekty vrátane zdravotných zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu spracovateľ uviedol, že neboli identifikované vplyvy, ktoré by presahovali hranice územia UMR Ružomberok – Liptovský Mikuláš a štátne hranice.

Kapitoly IV, V, VI a VIII sú spracované na dobrej úrovni a spĺňajú náležitosti vyžadované zákonom. Ich podrobnejšie vyhodnotenie je v následných častiach tohto odborného posudku (D, F, G).

Kapitola VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie uvádza, že systém monitorovania je zabezpečovaný aj cez sledovanie sústavy povinných a voliteľných kľúčových indikátorov úspechu navrhnutých pre jednotlivé špecifické ciele v strategicko-programovej časti strategického dokumentu a podrobnejšie pre 45 povinných indikátorov úspechu. Indikátory sú zrozumiteľné a dobre sledovateľné. Ku každému z povinných indikátorov je uvedený jeho popis a zdroj pre čerpanie informácií. Mnohé indikátory nemali stanovené východiskové hodnoty, ktoré ani neboli dohľadateľné. Ich stanovenie bude úvodnou implementačnou prácou Technického sekretariátu UMR s odbornými pracovníkmi obidvoch jadrových miest. Ich spoločná úvodná implementačná práca sa týka aj zavedenia procesov pre zber a spracovanie dát ako podkladu pre priebežné napĺňanie vlastného informačného systému UMR Liptov. Vyhodnocovanie plnenia indikátorov bude súčasťou Správy o implementácii PHSR jadrových miest a IÚS UMR Liptov.

Kapitola IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií stručne sumarizuje posudzovanú problematiku a predstavuje netechnické zhrnutie prípravy a spracovania samotného strategického dokumentu.

Pri spracovaní Kapitoly X. Informácia o ekonomickej náročnosti spracovateľ vychádza z akčných plánov PHS a zásobníka projektov UMR Liptov, ktorých zoznam je v prehľadnej tabuľke k 31.07.2022. V závere správy absentuje informácia o spracovateľovi SoH a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov.

C. Stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu

C.1. Stanoviská k správe o hodnotení

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie rozposlal návrh strategického dokumentu, ktorým je dokumentácia „Stratégia Liptov 2030“ a správu o hodnotení vplyvov na životné prostredie tohto strategického dokumentu listom č. OU-LM-OSZP2-2022/010905-016 (017) zo dňa 31.10.2022 na zaujatie stanoviska dotknutým orgánom a dotknutým obciam.

Stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu posudzovanému podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bolo podľa informácie zverejnenej na webovom sídle www.enviroportal.sk možné predkladať najneskôr do 21 dní od zverejnenia správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu na adresu: Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš.

V zákone stanovenej lehote podľa § 12 zákona o posudzovaní vplyvov bolo príslušnému orgánu k správe o hodnotení a strategickému dokumentu doručených 5 písomných stanovísk od orgánov štátnej správy, a 2 stanoviská verejnosti.

1. Krajský pamiatkový úrad Žilina (list č. KPUZA-2022/18440-5/93031/KUL zo dňa 07.11.2022)

Krajský pamiatkový úrad Žilina predloženu Správu posúdil a uvádza, že v oblasti záujmov chránených pamiatkovým zákonom je z hľadiska priamych a nepriamych vplyvov na životné prostredie dotknutá aj oblasť ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva.

V Správe sú prezentované v časti I. Základné údaje o obstarávateľovi a v časti II. Základné údaje o posudzovanom dokumente, vrátane obsahu a hlavných cieľoch strategického dokumentu. Dokument je posudzovaný v zmysle § 4, ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v platnom znení a je spracovaný ako rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so zákonom 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

V Správe sa uvádza: „Strategický dokument rešpektuje zásady zachovania kultúrnych a historických hodnôt a je v súlade s koncepcným dokumentom Ministerstva kultúry SR - Stratégia ochrany pamiatkového fondu na roky 2017 – 2022. Riadi sa platnou legislatívou na úseku ochrany pamiatkového fondu – zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších zmien a doplnkov (zákonom č. 479/2005 Z. z., zákonom č. 208/2009 Z. z., zákonom č. 262/2011 Z. z., zákonom č. 180/2013 Z. z., zákonom č. 104/2014 Z. z., zákonom č. 282/2015 Z. z., zákonom č. 376/2015 Z. z. a zákonom č. 125/2016 Z. z.), tzv. pamiatkový zákon a Deklaráciou Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane kultúrneho dedičstva č. 1292 z 28. 2. 2001“.

Správa zároveň konštatuje, že, Strategický dokument bude zohľadňovať všetky námietky, pripomienky a stanoviská dotknutých orgánov doručené v príslušnej lehote na Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, mimo iných i stanovisko Krajského pamiatkového úradu Žilina. Správa obsahuje analytickú časť, strategicko-programovú časť a realizačno-finančnú časť.

V časti III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia, bod 1.2 Obyvateľstvo, jeho kvality, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia, odsek 1.3.7 Kultúrohistorické hodnoty: sú údaje o pamiatkovom fonde nachádzajúcom sa v riešenom území uvádzané v značne redukovanom rozsahu s konštatovaním, že „žiadna kultúrna ani historická pamiatka nie je v strete s realizáciou zámeru“.

V riešenom území, v zastavanom území dvoch miest a šiestnástich obcí, i mimo zastavané územie, sa nachádza pamiatkový fond evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Pamiatkový fond je súbor hnutelných a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov za národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Okrem uvedeného fondu sa na riešenom území nachádzajú ďalšie objekty kultúrneho dedičstva reprezentujúce kultúrnu krajinu a pamätihodnosti obcí. Tieto spolu s pamiatkovým fondom, definovaným v pamiatkovom zákone, tvoria významnú zložku sídiel a krajiny regiónu Liptova a mali by byť zaradené do údajov uvádzaných v bode 1.2 Správy a posudzované v rámci predloženého dokumentu.

Stratégia sa v rámci svojich priorít a cieľov zameriava na ochranu a zamedzenie degradácie prírodného dedičstva. Stratégia pri definovaní cieľov a opatrení prihliada na záujmy ochrany prírody na možné dopady na chránené územia. Pamiatkový fond ako súčasť životného prostredia dokumentácia ignoruje.

V časti IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia je uvedené : Stratégia Liptov 2030 obsahuje súbor konkrétnych opatrení, ktorých implementáciou je možné predpokladať neutrálne alebo pozitívne priame ako aj nepriame vplyvy na životné prostredie. Rozsah dopadov je pritom závislý od riešenej oblasti, charakteru a spôsobu implementácie jednotlivých opatrení. V dokumente sú formulované samostatné priority a strategické ciele, ktoré sú prioritne (alebo sekundárne) zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia, napr.: Priorita 2. Životné prostredie, 2.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti a ochranu pamiatkového fondu. V dokumentácii absentujú konkrétne riešenia týkajúce sa ochrany pamiatkového fondu, resp. kultúrneho dedičstva.

V časti V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie, sa Stratégia v rámci svojich priorít a cieľov zameriava na ochranu a zamedzenie degradácie prírodného dedičstva. Stratégia pri definovaní cieľov a opatrení prihliada na záujmy ochrany prírody možné dopady na chránené územia. Realizované aktivity v rámci implementácie strategického dokumentu budú realizované v zmysle platnej legislatívy SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, oblasť ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva z hľadiska hodnotenia rizík a posúdenie možných vplyvov činnosti na životné prostredie vrátane zdravia vrátane návrhu opatrení na zmiernenie prípadných nepriaznivých vplyvov, dokumentácia neposudzuje.

V zmysle § 44a pamiatkového zákona záväzné stanoviská vydané podľa § 30 ods. 4 pamiatkového zákona po uplynutí troch rokov odo dňa ich vydania strácajú platnosť, ak nedošlo k ich použitiu na účel, pre ktorý sú určené.

Krajský pamiatkový úrad Žilina toto záväzné stanovisko vydal z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom a je záväzným stanoviskom pre konanie podľa zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov.

Toto záväzné stanovisko nenahrádza vyjadrenia iných orgánov štátnej správy a územnej samosprávy.

Na základe uvedených skutočností z pohľadu záujmov chránených pamiatkovým zákonom nepožadujeme, aby predložené oznámenie o strategickom dokumente bolo posudzované v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši (list č. 2022/8226/254-MUDr. Hudák zo dňa 07.11.2022)

S podaním návrhu žiadateľa Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, Liptovský Mikuláš, na schválenie návrhu Správy o hodnotení strategického dokumentu Strategický dokument rozvoja Liptov 2030 – Integrovaná územná stratégia pre územie udržateľného mestského rozvoja Ružomberok-Liptovský Mikuláš zahŕňajúci Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš do roku 2030 a Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Ružomberok do roku 2030, s ú h l a s í .

V dokumente sú formulované samostatné priority a strategické ciele, ktoré sú prioritne (alebo sekundárne) zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia, napr.:

Priorita 2. Životné prostredie

2.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a nakladanie s odpadom.

Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva:

Schválenie Stratégie Liptov 2030 nebude mať negatívny vplyv na hygienické a spoločenské pomery. Strategický dokument vytvára predpoklady pre zvýšenie kvality života obyvateľov a pozostáva z priorit a strategických cieľov podporujúcich zlepšenie kvality života, napr.:

Priorita 1. Vzdelávanie, ekonomika a inovácie

1.2 Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl

Priorita 2. Životné prostredie

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

Priorita 4. Sociálna stabilita

4.1 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby

4.2 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti

4.3 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov

4.4 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku

Priorita 5. Identita a sebestačnosť

5.2 Vytvárať podmienky pre aktívne športové vyžitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu.

Realizáciou navrhnutých opatrení v jednotlivých sektoroch a oblastiach sa očakávajú všeobecne prospešné dopady alebo dopady bez negatívneho následku na zdravie obyvateľstva a kvalitu jeho života.

3. Okresný úrad Ružomberok, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna správa odpadového hospodárstva (list č. OU-RK-OSZP-2022/010830-002/Mc zo dňa 8.11.2022)

K správe o hodnotení strategického dokumentu „Strategický dokument rozvoja Liptov 2030 – Integrovaná územná stratégia pre územie udržateľného mestského rozvoja Ružomberok - Liptovský Mikuláš zahŕňajúci Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš do roku 2030 a Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Ružomberok do roku 2030“ obstarávateľa Mesto Liptovský Mikuláš z hľadiska odpadového hospodárstva nemáme pripomienky.

4. Liptovská vodárenská spoločnosť, a. s. (list č. 12011/2022/ES zo dňa 16.11.2022)

Po preštudovaní správy hodnotení strategického dokumentu k nej poskytujeme za našu spoločnosť nasledujúce stanovisko:

1. Nesúhlasíme s tvrdením, uvedeným na strane 19, bod 1.4.2 Znečistenie vôd, že „povrchové vody Váhu v jeho hornom úseku sú znečisťované odpadovými vodami z ČOV prevádzkované Liptovskou vodárenskou spoločnosťou a. s. Liptovský Mikuláš“. LVS, a. s. Liptovský Mikuláš nie je zdrojom znečistenia a do tokov nevypúšťa odpadové vody, ale vody vyčistené v čistiarnach odpadových vôd v kvalite danej platnou legislatívou a príslušnými rozhodnutiami.
2. Do správy žiadame doplniť informáciu o ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území Demänovská Dolina a Prosiek.
3. Samotný strategický dokument žiadame upraviť v zmysle pripomienok z nášho stanoviska č. 10327/2022/ES zo dňa 13.09.2022.

5. Mesto Liptovský Mikuláš (list č. MsÚ-ŽP/2022/501-04/MLo zo dňa 25.11.2022)

Mesto Liptovský Mikuláš Vám vyjadrenie k Strategickému dokumentu územia UMR RK-LM na roky 2022-2030 (LIPTOV 2030) v procese environmentálneho posudzovania v etape Správy o hodnotení strategického dokumentu.

6. Mondi SCP, a. s. (list č. S-SCP-2022-00344 zo dňa 21.11.2022)

K návrhu strategického dokumentu: „Strategický dokument rozvoja Liptov 2030 – Integrovaná územná stratégia pre územie udržateľného mestského rozvoja Ružomberok-Liptovský Mikuláš zahŕňajúci Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš do roku 2030 a

Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Ružomberok do roku 2030" (ďalej ako „Dokument“) predkladáme nasledovné stanovisko a pripomienky:

1. V Strategicko – programovej časti, v opatrení 2.5.3 Podporovať zhodnocovanie odpadov v súlade s EÚ legislatívou (strana: bez označenia, 23. strana Strategicko – programovej časti), žiadame doplniť text opatrenia: „-*prehodnotiť vylúčenie možnosti vybudovania spaľovni odpadu v územných plánoch oboch miest*“.

Odôvodnenie:

V Analytickej časti k Dokumentu (Kapitola 4. ZÁVERY ZA TEMATICKÉ A ÚZEMNÉ STRETNUTIA S ODBORNOU VEREJNOSŤOU) bol v tematickej oblasti Životné prostredie identifikovaný problém spočívajúci vo vylúčení možnosti vybudovania spaľovni odpadu v katastroch jadrových miest zakotvenom v územných plánoch. V nadväznosti na identifikovaný problém chýba návrh adekvátneho opatrenia.

Skutočnosť, že územné plány oboch miest obmedzujú zhodnocovanie odpadov je v rozpore s PHSR ŽSK 2021+, ktorého strategicko-programová časť vyslovene definuje opatrenie 2.1.2 s relevanciou pre celé územie ŽSK: „*podpora budovania regionálnych centier zhodnocovania odpadu (vrátane zariadení na energetické a materiálové zhodnocovanie)*“. Identifikovaný problém a rozpor s nadradeným strategickým dokumentom by mal mať adekvátny návrh opatrenia. Navyše v prípade mesta Ružomberok je práve vhodné využiť synergetický efekt potreby regiónu a silného potenciálu existujúcej celulózo-papierenskej výroby (tak pri spracovaní odpadov ako aj pri výrobe a spotrebe tepla). Potenciál existujúcej výroby celulózy a papiera výhľadovo umožňuje efektívne inštalácie technológií na efektívne zhodnocovanie odpadov a využitie získaného tepla pri energetickom zhodnocovaní odpadov pri dodržaní environmentálnych opatrení.

2. V Strategicko – programovej časti, v opatrení 3.1.1 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne komunikácie a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídiel (strana: bez označenia, 26. strana Strategicko – programovej časti) text opatrenia „- *vypracovať a aktualizovať Generel dopravy miest a centier turizmu, aby bol v súlade s Plánom udržateľnej mobility Žilinského samosprávneho kraja a príslušné dopravno-plánovacie dokumenty*“ žiadame vypustiť a nahradiť ho nasledovným textom: „- *vypracovať a aktualizovať Generel dopravy miest a centier turizmu a príslušné dopravno-plánovacie a územnoplánovacie dokumenty tak, aby boli v súlade s aktuálnymi územnoplánovacími a strategickými dokumentami SR a územným plánom vyššieho územného celku*“.

Odôvodnenie:

Pripomienkovaný text opatrenia sa odkazuje na Plán udržateľnej mobility Žilinského samosprávneho kraja, ktorý v časti týkajúcej sa rýchlostnej komunikácie R1 popiera jej vybudovanie a je v rozpore s KURS a ďalšími strategickými a legislatívnymi dokumentami SR a je v rozpore s deklarovaným záujmom mesta Ružomberok na vybudovaní rýchlostnej cesty R1.

Popretie významu prepojenia Ružomberok – Banská Bystrica prostredníctvom R1 odkazom na Stratégiu udržateľného rozvoja dopravy a mobility ŽSK je v rozpore:

- s deklarovanými záujmami mesta Ružomberok a okolitých obcí na vybudovaní R1,
- so strategickými dokumentami SR (Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon, Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, Doplnok č. 1, Závazná časť Koncepce územného rozvoja Slovenskej republiky, Zmeny a doplnky č. 1, Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2020, Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030),
- s dokumentami európskeho významu (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1315/2013, Dohovoru AGR),
- s Harmonogramom prípravy projektov CI 2022 (NDS),
- so záujmami Mondi SCP, a. s. (pre podnik a aj pre región je kľúčové, aby bolo zabezpečené adekvátne dopravné napojenie okresu Ružomberok – čo umožní podniku

zabezpečiť stabilný a včasný prísun výrobných surovín a materiálov a schopnosť zabezpečiť dodávky hotových výrobkov v režime „just in time“, jedná sa o podstatný faktor, ktorý ovplyvňuje budúce investície a rozvoj podniku, jeho konkurencieschopnosť a jeho hospodársky rast ako aj hospodársky rast regiónu).

Stratégia udržateľného rozvoja dopravy a mobility ŽSK nerešpektuje vyššie uvedené dokumenty a nemožno v tomto smere na ňu odkazovať. Na túto skutočnosť poukázalo aj mesto Ružomberok pri poslednom verejnom prerokovaní pripravovaného konceptu ÚPN VÚC ŽSK.

7. Juraj Lipka, Smetanova 16,036 08 Martin (list zo dňa 23.11.2022)

V súlade s § 12 ods. 1 a ods. 2 v spojení s 11 ods. 1 EIA zákona, si Vám ja, dolupodpísaný, Juraj Lipka, nar. 8.4.1974, trvale bytom Smetanova 16, 036 08 Martin-Priekopa, dovoľujem zaslať svoje stanovisko k (i) strategickému dokumentu a (ii) k správe.

Toto svoje stanovisko zasielam súčasne (i) elektronicky a (ii) tiež v listinnej podobe poštou Okresnému úradu Liptovský Mikuláš, odboru starostlivosti o životné prostredie.

A. MOJE NÁVRHY

Navrhujem, aby:

1. v súlade so všeobecnou zásadou materiálnej pravdy, § 9 ods. 7 a ods. 8 v spojení s § 12 ods. 4 a ods. 5 EIA zákona Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej „príslušný orgán“) vrátil Mestu Liptovský Mikuláš ako obstarávateľovi (ďalej „obstarávateľ“) oznámenie o strategickom dokumente a požiadal Mesto Liptovský Mikuláš v súčinnosti so Žilinským samosprávnym krajom (ďalej „ŽSK“) o poskytnutie dodatočných informácií: tak, aby:
 - (i) obsahovalo reálne, relevantné a materiálne údaje uvedené v prílohe č. 2, II. kapitole, 3. až 7. bode a III. kapitole, 3. až 6. bode EIA zákona, predovšetkým vplyvy na dotknuté chránené územia [napr. navrhované chránené vtáacie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.] vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie); a
 - (ii) úplnú mapovú a inú grafickú dokumentáciu spolu so slovným popisom týkajúcu sa jednotlivých opatrení a typových aktivít určených na dosiahnutie špecifických cieľov a opatrení v rámci týchto špecifických cieľov a tým aj strategických cieľov strategického dokumentu, predovšetkým mapovú a inú grafickú dokumentáciu a dostatočne presný slovný popis Vážskej cyklomagistrály v dotknutom území Liptova, napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu, v súlade s prílohou č. 2, V. kapitolou „Doplňujúce údaje“, 1. bodom EIA zákona, keď má byť výstavbou Vážskej cyklomagistrály splnený „Strategický cieľ 3: Budovať a udržiavať infraštruktúru podporujúcu udržateľnú mobilitu, energetickú efektívnosť a technickú vybavenosť zlepšujúcu kvalitu života“ a „Špecifický cieľ 3.1: Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi“ a „Opatrenie 3.1.4 Zvyšovať záujem o nemotorovú cyklistickú dopravu rozširovaním hlavnej a doplnkovej infraštruktúry“;
2. po riadnom doplnení oznámenia o strategickom dokumente obstarávateľom v súlade s mojim návrhom uvedeným v 1. bode vyššie príslušný orgán v súlade so všeobecnou zásadou materiálnej pravdy a v súlade s § 9 ods. 7 v spojení s § 9 ods. 1 a § 8 ods. 3 EIA zákona vrátil neúplnú správu bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich pracovných dní od jej doručenia, obstarávateľovi na doplnenie, a určil rozsah jej doplnenia podľa mnou navrhnutého návrhu uvedeného vyššie v 1. bode, t.j. určil vyhodnotenie vplyvov Vážskej cyklomagistrály ako strategickej a kostrovej cyklotrasy a teda kľúčového opatrenia na dosiahnutie „Špecifického cieľa: 3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi“;
3. predložil takto upravené oznámenie o strategickom dokumente i správu na opätovné stanovisko dotknutej verejnosti podľa § 12 ods. 2 EIA zákona a dotknutým orgánom podľa §

12 ods. 1 EIA zákona, predovšetkým orgánom ochrany prírody a krajiny v súlade s § 12 ods. 1 EIA zákona v spojení s § 28 ods. 5 ZoPaK;

4. v súlade s § 28 ods. 5 ZoPaK v spojení s § 4 ods. 3 EIA zákona inicioval primerané hodnotenie vplyvov strategického dokumentu na územie európskej sústavy chránených území z hľadiska cieľov jeho ochrany, a to minimálne v rozsahu, v akom strategický dokument obsahuje ako typovú aktivitu na splnenie vyššie uvedeného strategického cieľa 3 a špecifického cieľa 3.1 a. opatrenia 3.1.4 projekt Vážskej cyklomagistrály.

B. Odôvodnenie mojich návrhov

1. Strategický dokument a oznámenie o strategickom dokumente

ŽSK prevádzkuje webovú stránku www.hrajzakraj.sk, na ktorej verejnosť informuje o viacerých opatreniach slúžiacich na dosiahnutie cieľov uvedených vo svojom strategickom dokumente „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+ „PHSR ŽSK 2021+“).

Aj autori strategického dokumentu vychádzali pre zmapovanie súčasných trendov rozvoja územia UMR Liptov rovnako ako pri SWOT analýze práve zo spracovanej analytickej časti v PHSR ŽSK 2021+.

Jedným zo základných opatrení je aj vybudovanie cyklotrás na území Žilinského kraja. Konkrétne ŽSK na webovej stránke www.hrajzakraj.sk uvádza:

„Nízkoemisná a ekologická doprava, ktorá turistov i domácich prevedie krásami regiónov. Žilinská župa má jasnú predstavu o vlastnej cyklistickej sieti v budúcnosti.

Jej kostru tvorí projekt Vážskej cyklotrasy v dĺžke 160 km, ktorá prechádza celým krajom a prepája jeho regióny. V súčasnosti je z nej postavených približne 30 km. Župa má aktuálne rozpracovaných ďalších 44 úsekov cyklotrás v dĺžke 215 km, pričom niektoré sú súčasťou práve Vážskej cyklotrasy. Odhadované investície na tieto projekty predstavujú 60 mil. eur. Po dokončení bude celoslovenský projekt Vážska cyklotrasa merať viac ako 400 km a spája štyri slovenské kraje.“

Dôkaz: webový snímok stránky www.hrajzakraj.sk.

Z vyššie uvedeného je evidentné, že ŽSK chce dosiahnuť vyššie uvedený špecifický cieľ práve a predovšetkým vybudovaním Vážskej cyklomagistrály, a to predovšetkým na pobrežných pozemkoch rieky Váh. Ide o túto prioritnú oblasť, strategický cieľ a špecifický cieľ uvedený v strategickom dokumente PHSR ŽSK2021+:

„PRIORITNÁ OBLASŤ 3. INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický cieľ 3. INFRAŠTRUKTÚRA PODPORUJÚCA UDRŽATEĽNÚ MOBILITU A TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ ZLEPŠUJÚCA KVALITU ŽIVOTA

Špecifický cieľ: 3.2 Zvýšiť atraktivitu nízko emisnej cestnej dopravy a nemotorovej dopravy

Požadovaná zmena: V kontexte zníženia emisií sa v ŽSK zvýši podiel zastúpenia osobných, nákladných vozidiel a vozidiel verejnej prepravy osôb s alternatívnou trakciou, ktoré nahradia klasické vozidlá poháňané spaľovacím motorom. V uvedenej, kategórii zmien regionálna a mestská samospráva dosiahne požadovaný stav formou preferencie nízko/bez emisných vozidiel vo verejnej hromadnej preprave osôb, prostredníctvom podpory lokalizácie servisnej vybavenosti pre elektromobilitu, formou vytvárania priaznivých podmienok pre vznik a spôsob fungovania nízko/bez emisných zón v osídlení. Do kategórie bezemisnej dopravy je zaradená i cyklistická a pešia doprava, ktorej podpora v ŽSK bude pokračovať prostredníctvom podpory výstavby cyklistických a cyklistických/peších komunikácií. Ako najefektívnejšie príspevky cyklistickej dopravy k poklesu produkcie emisii uhlíka je možné zaradiť intervencie do výstavby cyklistických komunikácií v mestských aglomeráciách a cykloturistických trás v extraviláne.“

Tento špecifický cieľ má byť dosiahnutý predovšetkým týmito opatrením PHSR ŽSK 2021+ :

„Opatrenie 3.2.3 Prioritne rozvíjať infraštruktúru nemotorovej dopravy podporujúcu funkčnosť prevádzkovania IDS a kostrovú cyklistickú infraštruktúru ŽSK.

Typové aktivity opatrenia: - Podporovať a realizovať cyklistické, cyklistické/pešie komunikácie: - Podporovať a realizovať doplnkovú vybavenosť cyklistických komunikácií (odpočívadlá a odstavné zariadenia, nabíjacie stanice pre e-biky, servisné centrá, dopravné značenie, informačný systém);"

Obstarávateľ sa vo svojom strategickom dokumente a v oznámení o tomto strategickom dokumente o Vážskej cyklomagistrále na dotknutom území regiónu Liptov zmieňuje. Zobrazenie tejto cyklomagistrály a jej slovný popis je však neúplné a nedostatočné. Vyhodnotenie predpokladaného vplyvu Vážskej cyklomagistrály na životné prostredie v správe úplne absentuje.

Z právneho hľadiska a z hľadiska posudzovania vplyvu tohto strategického dokumentu je porušením povinnosti ŽSK a tým pádom bohužiaľ aj porušením povinnosti obstarávateľa poskytnúť príslušnému orgánu všetky relevantné informácie a údaje tak, aby mohol byť reálne posúdený vplyv strategického dokumentu na životné prostredie, predovšetkým na lokality NATURA 2000, v súlade so zásadou materiálnej pravdy a takisto v súlade so zásadou predbežnej opatrnosti podľa § 13 zákona o ŽP.

Keďže však podľa základných zásad EIA zákona a takisto podľa jeho jednotlivých ustanovení je príslušný orgán povinný riadne a úplne vyhodnotiť vplyv strategického dokumentu na životné prostredie, musí príslušný orgán aj nevyhnutne od obstarávateľa požadovať poskytnutie doplňujúcich informácií týkajúcich sa strategického dokumentu a samotnej správy v súlade s týmto mojim stanoviskom a v súlade s § 9 ods. 8 a § 12 ods. 4 a ods. 5 v spojení s § 2 písm. b) a § 3 písm. b) EIA zákona.

Riadne vyhodnotenie vplyvu Vážskej cyklomagistrály na životné prostredie je pritom nevyhnutné už a práve pri vyhodnotení vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie tak, aby mohli byť reálne vyhodnotené celkové kumulatívne dopady celej cyklotrasy na životné prostredie a na všetky dotknuté lokality NATURA 2000. Je totiž veľmi pravdepodobné, že celková navrhovaná zabratá poľnohospodárska a lesná pôda, navrhovaný masívny výrub predovšetkým pobrežných stromov a drevín, ťažké stavebné práce na pobrežných pozemkoch, použitie vodo-nepriepustného asfaltovo-betónového povrchu a negatívny vplyv na životnú pohodu miestneho obyvateľstva dotknutého výstavbou a prevádzkou tejto cyklotrasy sa môžu v skutočnosti ukázať ako Významne negatívne vplyvy na životné prostredie úplne prevyšujúce akékoľvek možné pozitívne vplyvy Vážskej cyklomagistrály na účely aktívneho cestovného ruchu.

2. Správa

Spracovateľ správy opisuje na str. 21a str. 22 správy potenciálne environmentálne problémy takto:

„4. Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu:

Vplyvy na životné prostredie:

Pri strategických cieľoch, ktorých napĺňanie bude sprevádzané realizáciou niektorých aktivít a opatrení, existujúcich a nových, možno očakávať, že bude dochádzať k určitým zásahom alebo ovplyvňovaniu priestoru, georeliéfu, prvkov krajiny štruktúry, kultúrno-historických hodnôt, k ovplyvňovaniu obyvateľstva, jeho aktivít, zdravotného stavu, pohody, rastlinstva a živočíšstva, a to v podobe priamych aj nepriamych vplyvov rôzneho charakteru, rozsahu a dopadu (negatívne aj pozitívne vplyvy). Konkrétne vplyvy budú závisieť od charakteru jednotlivých aktivít, od miesta ich realizácie, od spôsobu ich vykonávania, od použitých postupov a technológií, od kumulatívneho spolupôsobenia s inými aktivitami pod. Negatívne vplyvy bude možné eliminovať dôsledným uplatnením požadovaných postupov projektovej prípravy, posudzovania a povoľovania aktivít, zohľadňovaním podmienok územia, integrovaným prístupom, aplikáciou účelných minimalizačných opatrení, uplatňovaním najnovších technológií, dodržiavaním príslušných predpisov a pod. Možno predpokladať, že napĺňanie strategických cieľov dokumentu v prípade ich správnej realizácie, za rešpektovania legislatívy z oblasti ochrany životného prostredia a zdravia, bude sprevádzané rozvojom a zvyšovaním kvality bývania, práce, školstva občianskej vybavenosti a služieb, zvyšovaním zamestnanosti, príležitostí a možností, znižovaním negatívnych spoločenských javov, zlepšovaním zdravotného stavu, zvyšovaním životnej úrovne, kvality života a pohody obyvateľstva a návštevníkov mesta, prevažne pozitívnym dopadom na zložky životného prostredia, krajinu,

prírodné zdroje a obyvateľstvo, - mnohé navrhované aktivity a opatrenia sú konkrétne zamerané na posilnenie starostlivosti o územie a na zlepšenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľstva.

Z hľadiska priamych a nepriamych vplyvov na charakteristiku životného prostredia riešeného územia je dotknutá aj oblasť ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva v zmysle potenciálnej existencie nateraz neznámych archeologických nálezísk, resp. lokalít. Nakoľko na riešenom území sa doteraz nevykonával systematický archeologický výskum, nie je možné vylúčiť, že sa tam pri stavebnej aj inej činnosti môžu vyskytnúť nepredvídané archeologické nálezy a situácie.

Vplyvy na obyvateľstvo

Dotknuté obyvateľstvo nebude v súvislosti s realizáciou strategického dokumentu priamo dotknuté. Možno predpokladať, že napĺňanie navrhovanej stratégie a cieľov dokumentu pri dodržaní princípov trvalo udržateľného rozvoja bude sprevádzané skôr zlepšovaním zdravotného stavu a pohody obyvateľstva, kvality a dĺžky života.

Návrh a schválenie stratégie nevytvára predpoklad negatívnych vplyvov na územie, naopak, predpokladáme, že úspešná implementácia stratégie bude mať pozitívny vplyv na ochranu prírody, ochranu biodiverzity a chránené územia."

Spracovateľ správy potom na str. 22 a str. 23 správy vyhodnocuje predpokladané vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie a vplyvy na zdravie takto:

„5. Environmentálne aspekty vrátane zdravotných aspektov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu:

V rámci vypracovania správy o hodnotení a identifikácie predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia, neboli identifikované vplyvy, ktoré by presahovali hranice územia UMR Ružomberok – Liptovský Mikuláš a štátne hranice.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia.

1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne):

Stratégia Liptov 2030 obsahuje súbor konkrétnych opatrení, ktorých implementáciou je možné predpokladať neutrálne alebo pozitívne priame ako aj nepriame vplyvy na životné prostredie. Rozsah dopadov je pritom závislý od riešenej oblasti, charakteru a spôsobu implementácie jednotlivých opatrení. V dokumente sú formulované samostatné priority a strategické ciele, ktoré sú prioritné (alebo sekundárne) zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia, napr.:

Priorita 2. Životné prostredie

2.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti a ochranu pamiatkového fondu

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov).

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

2.6 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov.

Priorita 3. Infraštruktúra

3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi

3.2 Zlepšovať dostupnosť energetickej infraštruktúry

Niektoré konkrétne aktivity môžu podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v procese ktorého budú navrhnuté opatrenia na elimináciu, resp. minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie Stratégie Liptov 2030 je určité riziko

zásahu do životného prostredia, toto však bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.

Schválenie Stratégie Liptov 2030 nebude mať negatívny vplyv na hygienické a spoločenské pomery. Strategický dokument vytvára predpoklady pre zvýšenie kvality života obyvateľov a pozostáva z priorit a strategických cieľov podporujúcich zlepšenie kvality života, napr.:

Priorita 1. Vzdelávanie, ekonomika a inovácie

1.2 Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl.

Priorita 2. Životné prostredie

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

Priorita 4. Sociálna stabilita

4.1 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby

4.2 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti.

4.3 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov

4.4 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku

Priorita 5. Identita a sebestačnosť

Vytvárať podmienky pre aktívne športové vyžitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu.

Realizáciou navrhnutých opatrení v jednotlivých sektoroch a oblastiach sa očakávajú všeobecne prospešné dopady alebo dopady bez negatívneho následku na zdravie obyvateľstva a kvalitu jeho života."

3. Vyhodnotenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie v správe

Vyššie citované časti správy tak obsahujú tieto tri závery spracovateľa správy o predpokladaných vplyvoch implementácie súboru konkrétnych opatrení strategického dokumentu:

- a) neutrálne alebo pozitívne priame ako aj nepriame vplyvy na životné prostredie;
- b) žiadny negatívny vplyv na hygienické a spoločenské pomery; a
- c) všeobecne prospešné dopady alebo dopady bez negatívneho následku na zdravie obyvateľstva a kvalitu jeho života.

Nakoľko hodnotenie rizík a posúdenie možných vplyvov činnosti nepreukázalo podľa názoru spracovateľa správy významné negatívne vplyvy na životné prostredie vrátane zdravia, spracovateľ dospel k záveru, že návrh opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu alebo kompenzáciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie nie je potrebný.

Spracovateľ správy si však protirečí, pretože súčasne v tej istej V. časti správy na str. 24 uvádza, že pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie Stratégie Liptov 2030 je určité riziko zásahu do životného prostredia.

Spracovateľ správy sa však bez ďalšieho vysvetlenia spolieha na to, že toto riziko zásahu do životného prostredia „...bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení."

V tejto súvislosti tiež správa obsahuje informáciu o tom, že „...realizované aktivity v rámci implementácie strategického dokumentu budú realizované v zmysle platnej legislatívy SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, t.j. aj v súlade so stupňom ochrany dotknutého územia."

4. Absencia opisu metodologického postupu vyhodnotenia vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie v správe

Správa bohužiaľ neobsahuje žiadny metodologický popis zásadu a postupu hodnotenia strategického dokumentu. Ako dotknutá verejnosť tak nie som schopný pochopiť a teda ani skontrolovať, na základe akých myšlienkových postupov a na základe akých dôkazov dospel autor správy k záverom, ktoré predkladá.

Hodnotiace úsudky autora správy a z neho vyplývajúce právne závery pre príslušný orgán totiž nemožno založiť len na domnienke, na nejakých predpokladoch, ktoré spracovateľ nepodložil žiadnymi relevantnými faktami.

Ak ako zástupca dotknutej verejnosti predkladám informácie o konkrétnej typovej aktivite, ktoré prinášajú nové poznatky a tieto nové poznatky spôsobujú významné negatívne vyhodnotenie vplyvu danej typovej aktivity na životné prostredie, vrátane lokalít NATURA 2000, musí to spracovateľ vziať do úvahy. Následne sa to tak musí aj nevyhnutne odraziť na vyhodnotení vplyvu daného opatrenia a tým aj špecifického cieľa a teda aj strategického cieľa strategického dokumentu.

Ak by ŽSK predložil obstarávateľovi v súlade s prílohou č. 2, V. kapitolou, 1. bodom EIA zákona dostatočne presnú a určitú mapovú a grafickú dokumentáciu týkajúcu sa Vážskej cyklomagistrály, ktorá je základnou typovou aktivitou pre „Opatrenie 3.1.4 Zvyšovať záujem o nemotorovú cyklistickú dopravu rozširovaním hlavnej a doplnkovej infraštruktúry" v rámci „špecifického cieľa 3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach medzi nimi", bol by spracovateľ správy schopný posúdiť jej možné vplyvy ako základnej typovej aktivity a tým aj opatrenia a tým pádom aj špecifického cieľa, strategického cieľa a samotného strategického dokumentu na životné prostredie, predovšetkým na lokality NATURA 2000.

V predloženom znení bohužiaľ oznámenie o strategickom dokumente a tým pádom ani samotná správa nespĺňa všetky požiadavky kladené na oznámenie strategického dokumentu a na správu podľa EIA zákona.

V rozpore s § 5 ods. 7 EIA zákona v spojení s prílohou č. 2, V. kapitolou nazvanou „Doplňujúce údaje", 1. bodom totiž oznámenie o strategickom dokumente neobsahuje žiadnu mapovú ani inú grafickú dokumentáciu (napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu) o Vážskej cyklomagistrále. Vzhľadom na túto zásadnú a podstatnú vadu oznámenia o strategickom dokumente:

- a) neobsahuje oznámenie všetky požadované informácie podľa prílohy č. 2. III. kapitoly, 3. až 7. bodu EIA zákona; a teda
- b) neobsahuje ani samotná správa skutočné vyhodnotenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie podľa prílohy č. 4, IV. a V. kapitoly EIA zákona.

Príslušný orgán tak ani nemôže posúdiť vplyv tohto strategického dokumentu na životné prostredie a ani jeho vplyv na územia NATURA 2000 podľa § 4 ods. 1 EIA zákona a podľa prílohy č. 6, IV. a V. kapitolou EIA zákona.

Vážska cyklomagistrála má pritom podľa verejne dostupných informácií a informácií zverejnených aj na webovej stránke www.hrajzakraj.sk zasahovať do viacerých lokalít patriacich medzi lokality NATURA 2000, a to predovšetkým SKUEV 0253 Váh, v ktorom platí 4. stupeň ochrany zakazujúci výrub stromov a odstraňovanie trvalých trávnych porastov a súčasne neumožňujúci územný rozvoj.

Dovolím si upozorniť, že podľa § 103 ods. 4 ZoPaK sa ochranné pásmo chráneného územia podľa § 17 ods. 3, 7 a 8 ZoPaK považuje za chránené územie na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie. Na účely SEA konania podľa EIA zákona je tak k nemu potrebné pristupovať ako k súčasť SKUEV 0253 Váh a na účely EIA zákona v ňom tak tiež platí 4. stupeň ochrany.

Zo znenia § 17 ods. 3 druhej vety ZoPaK pritom vyplýva, že takéto ochranné pásmo a teda ani samotný SKUEV 0253 Váh nesmú byť využité na žiadny územný rozvoj. To isté obmedzenie platí aj pre akúkoľvek inú dotknutú lokalitu NATURA so 4. alebo s 5. stupňom ochrany, ktorá má charakter prírodnej pamiatky alebo prírodnej rezervácie v zmysle § 17 ods. 8 a ods. 9 ZoPaK v spojení s § 22 a § 23 ZoPaK..

Správa tak nevyhnutne neobsahuje dostatočne presné a určité vyhodnotenie strategického dokumentu na územia NATURA 2000 a neumožňuje tak ani riadne určiť prípadné opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie, vrátane lokalít NATURA 2000, v rozpore s § 2 ods. 1 a § 28 ods. 5 ZoPaK v spojení s § 2 písm. b) a § 3 písm. b) a písm. d) EIA zákona.

C. Podrobnosti k Vážskej cyklomagistrále

Podľa informácii verejne dostupných na webovej stránke ŽSK www.hrajzakraj.sk (viď webová snímka ako príloha č. 1) má tvoriť kostru cyklistickej siete práve projekt Vážskej cyklomagistrály v dĺžke 160 km, ktorá prechádza celým Žilinským krajom a prepája jeho regióny. V súčasnosti je z nej postavených približne 30 km. Župa má aktuálne rozpracovaných ďalších 44 úsekov cyklotrás v dĺžke 215 km, pričom niektoré sú súčasťou práve Vážskej cyklotrasy. Odhadované investície na tieto projekty predstavujú 60 mil. eur. Po dokončení bude celoslovenský projekt Vážska cyklotrasa merať viac ako 400 km a spájať štyri slovenské kraje.

Na úseku Vážskej cyklomagistrály Strečno - Nezbudská Lúčka – Lipovec – Vrútky má byť na 16,5 km dlhom a 3 m širokom úseku vyrúbaných 820 stromov a 3600 metrov štvorcových krovín, prevažne na pobrežných pozemkoch nadregionálneho biokoridoru Nrbk1 - rieka Váh. Dôvody nezákonnosti navrhovaného masívneho výrubu drevín, odstránenia trvalých trávnych porastov a výstavby tejto cyklotrasy s asfaltovo-betónovým vodo-nepriepustným povrchom v danom území som uviedol v iných svojich podaniach adresovaných aj Ministerstvu životného prostredia SR. Na účely tohto svojho stanoviska možno len stručne uviesť, že je v rozpore snád so všetkými zásadami ochrany prírody a krajiny v čase klimatickej zmeny. Predovšetkým sú však tieto navrhované zásahy na pobrežných pozemkoch rieky Váh v rozpore so základnými a súčasne záväznými zásadami ochrany prírody a krajiny vypracovanými a schválenými samotnými orgánmi prírody a krajiny v regionálnom územnom systéme ekologickej stability okresu Žilina i okresu Martin.

Aj navrhovaný úsek Varín - Nezbudská Lúčka predstavuje rovnaké riziká a podobne intenzívnu a rozsiahlu ujmu pre scenériu a pre prírodu, ako ich predstavuje úsek Strečno – Vrútky. Aj v tomto prípade ide jednoznačne o greenwashingový projekt, ktorý má potenciál úplne spochybniť ekologickosť cyklistickej dopravy na Slovensku. Súčasne tiež prstom ukazuje na istú nemohúcnosť štátnych orgánov ochrany prírody a krajiny zastaviť túto devastáciu a usmerniť autorov tejto cyklotrasy tak, aby svoju energiu venovali skutočne ekologickým projektom, napríklad ochrane lokalít NATURA 2000 nachádzajúcich sa v Žilinskom kraji namiesto ich postupnej a systematickej devastácie.

Na preukázanie mnou uvádzaných tvrdení prikladám elektronicky ako prílohu č. 2 dendrologický prieskum z marca 2021, podľa ktorého má byť len na tomto 2 km krátkom a 3 metre širokom úseku Varín - Nezbudská Lúčka vyrúbaných neuveriteľných 111 stromov a krov s celkovou spoločenskou hodnotou takmer 130.000 EUR..

Súčasne prikladám elektronicky ako prílohu č. 3 dendrologický prieskum z marca 2020 týkajúci sa úseku Strečno - Vrútky. Na tomto 16,5 km dlhom a tiež priemerne 3 metre širokom úseku Strečno - Vrútky má byť vyrúbaných ďalších 820 stromov a 3600 metrov štvorcových krovín so spoločenskou hodnotou približne 781.000 EUR.

Celkom ide teda na týchto dvoch úsekoch o predpokladanú ujmu na životnom prostredí vo výške takmer 911.000 EUR..

Ak by boli vyššie uvedené úseky zrealizované, znamenalo by to výrub takmer tisícky stromov a výrub ďalších tisícok metrov štvorcových krovín len na týchto dvoch úsekoch dlhých dohromady približne 18,5 km. Plánovaným zásahom by však krajina neprišla len o tie konkrétne stromy a kroviny, ale predovšetkým o to, čo toto spoločenstvo vytvára. To netvrdím len ja, ale priamo riaditeľ NP Malá Fatra, keď sa ako zástupca štátnej ochrany prírody vyjadroval v rámci územného konania práve k úseku Varín - Nezbudská Lúčka (viď. Príloha č. 4 k tomuto stanovisku - str. 8 územného rozhodnutia Varín - Nezbudská Lúčka. Stanovisko Správy NP Malá Fatra zo dňa 6.4.2021, č. NPMF/2021).

Ak by sme vyššie uvedené čísla premietli na celý zostávajúci 111,5 km dlhý úsek Vážskej cyklomagistrály, vyšla by nám celková predpokladaná ujma na životnom prostredí v približnej výške od 5,5 do 7 mil. EUR. Na výstavbu tejto cyklotrasy hodlá pritom ŽSK čerpať dotácie z eurofondov.

V tabuľke č. 63 nazvanej „Aktualizované biokoridory v okrese Žilina, Bytča a Kysucké Nové Mesto“, uvedenej na str. 84 „Implementácie územných systémov ekologickej stability (ÚSES). Aktualizácia prvkov regionálneho ÚSES okresu Bytča, Žilina a Kysucké Nové Mesto“ vypracovaného v decembri 2006 SAŽP (ďalej „RÚSES Žilina, KNM a Bytča“) a schválenej Okresným úradom Žilina (viď www.sazp.sk/zivotne-prostredie/starostlivost-o-krajinu/telena-infrastruktura/dokumenty-uses-v-sr.html) totiž patrí medzi ekostabilizačné opatrenia nadregionálneho biokoridoru Váh (i) výsadba brehových porastov a (ii) eliminácia tlaku na úplné zastavanie brehov.

Aj podľa aktuálne zverejneného a schvaľovaného návrhu Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Žilina, ktorý má nahradiť v súčasnosti platný RÚSES Žilina, KNM a Bytča, majú byť súčasťou manažmentových opatrení na ochranu nadregionálneho biokoridoru rieky Váha uvedených na str. 214 tieto opatrenia:

- (i) obnova brehových porastov;
- (ii) zabezpečiť prijatie opatrení na zlepšenie kvality vodného systému, minimalizovať zásahy do koryta a brehov vodných tokov a plôch (iné než údržbové);
- (iii) zabrániť ďalšej regulácii vodného toku;
- (iv) zmiernovať bariérový efekt a zamedziť výstavbu nových bariér;
- (v) vykonávať pravidelnú údržbu brehovej vegetácie a koryta vodných tokov a plôch za účelom zaistenia prietochnosti;
- (vi) zabrániť odstraňovaniu pôvodných brehových porastov: vylúčiť, resp. podstatne obmedziť používanie chemických prípravkov, minerálnych hnojív a hnojovice v okolí vodných a mokradných ekosystémov;
- (vii) zachovať prirodzený vodný tok;
- (viii) obmedziť výstavbu na brehoch vodného toku;
- (ix) zosúladiť rekreačné a športové aktivity na vodných systémoch so záujmami ochrany prírody a krajiny;
- (x) zabrániť znečisťovaniu a tvorbe nelegálnych skládok odpadov a zabezpečiť ich odstraňovanie.

Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je pritom podľa § 3 ods. 3 ZoPaK verejným záujmom.

Podľa § 3 ods. 1 ZoPaK je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním; poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

Dendrologickými prieskumami z marca 2020 a z marca 2021 bolo pritom doložené, že si tento projekt vyžiada výrub takmer tisíce stromov a ďalšie tisíce metrov štvorcových drevín. Nepochybne treba rátať aj so zásahom do drevinovej vegetácie aj počas prevádzky cyklotrasy (pre potreby bezpečnosti ľudí pred padajúcimi suchými časťami stromov). Drevinová vegetácia tvorí neopomenuteľnú súčasť biokoridoru, pre mnohé chránené druhy predstavuje dôležitý úkryt. Na staré odumierajúce stromy sú viazané druhy saproxytického hmyzu, dutinové hniezdiče i netopiere, ktorým okrem úkrytov slúži líniová zeleň ako navigačný prvok v krajine. Popadané kmene a konáre stromov presahujúce breh vytvárajú úkrytové možnosti vtákom (v tomto prípade prevažne vodným), vydre riečnej. Plánovaným zásahom teda krajina neprichádza len o dreviny, ale predovšetkým o to, čo toto spoločenstvo vytvára (viď príloha č. 4 k tomuto stanovisku - str. 8 územného rozhodnutia Varín - Nezbudská Lúčka. Stanovisko Správy NP Malá Fatra zo dňa 6.4.2021, NPMF/2021).

Som presvedčený o tom, že vplyv celej Vážskej cyklomagistrály treba vzhľadom na jej predpokladané devastčné dopady na životné prostredie riadne a odborne posúdiť a prípadne určiť konkrétne a vymáhateľné zmierňujúce opatrenia alebo podmienky už v tomto konaní o posúdení vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie podľa EIA zákona. Práve v SEA konaní o posúdení vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie treba totiž posúdiť

jednotlivé typové aktivity a opatrenia komplexne a odfiltrovať, t.j. vylúčiť, práve tie, ktoré by predstavovali zásadné nepriaznivé vplyvy na životné prostredie.

Súčasne som tiež z vyššie uvedených skutkových i právnych dôvodov presvedčený o tom, že v takomto konaní nebude možné súhlasiť s realizáciou tejto Vážskej cyklomagistrály.

D. Aplikovateľnosť základných zásad správneho konania aj na SEA konanie.

Napriek tomu, že podľa § 64 písm. a) EIA zákona sa na SEA konanie podľa druhej časti EIA zákona nevzťahuje správny poriadok, viacerí uznávajú autori sa zhodujú v tom, že § 3 ods. 2 v spojení s § 33 ods. 2 správneho poriadku patrí k takým základným zásadám, ktoré sa ako súčasť práva na spravodlivé súdne a iné konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR i čl. 6 ods. 1 Európskeho Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uplatnia v každom type administratívneho konania.

Rovnako tak základné zásady správneho konania uvedené v § 3 správneho poriadku tvoria bezpochyby také základné zásady, ktoré musia nevyhnutne prestupovať a vzťahovať sa na všetky typy konaní, bez ohľadu na to, že aplikácia správneho poriadku ako všeobecného procesného právneho predpisu na konkrétny typ administratívneho, resp. iného osobitného konania, vrátane SEA konania podľa druhej časti EIA zákona, je osobitným zákonom, vrátane EIA zákonom, explicitne vylúčená. Tieto zásady totiž tvoria materiálne jadro právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety Ústavy SR. Týmto zásadami sú predovšetkým:

- (i) zásada legality podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku, vrátane ochrany verejného záujmu, ktorým je aj ochrana prírody a krajiny podľa § 2 ods. 1 poslednej vety ZoPaK;
- (ii) zásada súčinnosti s účastníkmi konania podľa § 3 ods. 2 správneho poriadku; a
- (iii) zásada materiálnej pravdy podľa § 3 ods. 5 v spojení s § 32 ods. 1 správneho poriadku.

Keďže vo všetkých svojich stanoviskách dôsledne presadzujem verejný záujem na ochranu prírody a krajiny v súlade s § 2 ods. 1 poslednou vetou ZoPaK a uvádzam skutočnosti, ktoré by mal Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie ako príslušný orgán zistiť svojou vlastnou činnosťou v súlade so zásadou materiálnej pravdy, a zároveň uvádzam právne úvahy, ktorými by sa mal ten istý úrad riadiť v súlade so zásadou legality, je tento úrad povinný prihliadnuť a vysporiadať sa vo svojom rozhodnutí so všetkými mojimi stanoviskami riadne mu doručenými až do umožnenia vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 33 ods. 2 správneho poriadku.

C.2. Verejné prerokovanie

Verejné prerokovanie SoH „Stratégia Liptov 2030“ zabezpečil obstarávateľ Mesto Liptovský Mikuláš podľa § 11 ods. 3 zákona. Termín a miesto konania verejného prerokovania boli zverejnené podľa § 11 ods. 4 a 5 zákona dňa 11.11.2022 vyvesením na úradnej tabuli mesta. Pozvánka č. MsÚ/PEM/56788/JKo zo dňa 09.11.2022 bola rozposlaná prostredníctvom elektronickej pošty dňa 11.11.2022 (príslušný orgán, dotknuté orgány, rezortné orgány, povoľujúce orgány, dotknuté obce a subjekty).

Verejné prerokovanie sa uskutočnilo dňa 24. novembra 2022 o 15:00 hod. v malej zasadacej miestnosti na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši, Štúrova ulica 1989/4, 031 42 Liptovský Mikuláš s nasledovným programom:

1. Otvorenie, privítanie prítomných
2. Predstavenie správy o hodnotení strategického dokumentu spracovateľom správy
3. Predstavenie strategického dokumentu rozvoja Liptov 2030 spracovateľom stratégie
4. Diskusia
5. Záver.

Verejné prerokovanie otvorila Ing. Jana Kormaníková, vedúca oddelenia projektového a energetického manažmentu Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši, privítala prítomných a požiadala spracovateľa správy o hodnotení a spracovateľa strategického dokumentu rozvoja Liptov 2030 o podanie informácie o predložených dokumentoch.

Ing. Kormaníková taktiež stručne informovala o prebiehajúcom procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, o tom, aké kroky boli v procese urobené doteraz a aké procesné kroky je potrebné absolvovať pre úspešné ukončenie procesu.

Následne Mgr. Simona Pelikán prítomným predstavila obsah a štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu s konštatovaním, že neboli identifikované také negatívne vplyvy stratégie na životné prostredie a zdravie obyvateľov, ktoré by znemožňovali jej schválenie. S ďalšou prezentáciou vystúpil Ing. Rastislav Horvát, ktorý prítomným podrobne predstavil štruktúru a obsah strategického dokumentu rozvoja Liptov 2030.

Po prezentácii pán Ing. Rudolf Urbanovič, zástupca primátora mesta Liptovský Mikuláš a pán Ing. Ján Bednárík, zástupca primátora mesta Ružomberok poďakovali za spracovanie stratégie pánovi Horvátovi a všetkým jej riešiteľom, ocenili kompatibilitu stratégie so stratégiou VÚC ŽSK a predostreli očakávania realizácie predstavených projektov v území udržateľného mestského rozvoja Ružomberok – Liptovský Mikuláš.

Po predstavení stratégie nasledovala diskusia. RNDr. Mária Lošonská sa zaujímala o malé vodné elektrárne a do akej miery sa počíta s týmito obnoviteľnými zdrojmi energie v stratégii. Ing. Bednárík vysvetlil princíp fungovania malých vodných elektrární a poznamenal, že podmienky ich využitia musí stanoviť Ministerstvo životného prostredia. Momentálne však nie sú známe ďalšie podrobnosti. Ing. Bednárík ubezpečil, že je lepšie do stratégie tento zdroj zaradiť.

Následovala poznámka PhDr. Guráňovej k bodovaniu projektov v zásobníku projektov: „Nerozumiem prečo je na prvom mieste projekt zdieľaných kolobežiek v meste, keď v iných krajinách od takýchto projektov s kolobežkami upúšťajú. V zásobníku chýbajú projekty na obnovu národných kultúrnych pamiatok“. Ing. Kormaníková opravila PhDr. Guráňovú, že sa jedná o zdieľané bicykle a nie kolobežky a vysvetlila systém spracovania zásobníka projektov – to, že projekt získal najviac bodov, neznamená, že bude realizovaný, o konkrétnych realizáciách rozhoduje kooperačná rada UMR a mestské zastupiteľstvá jednotlivých miest. Ing. Kormaníková taktiež vymenovala konkrétne projekty na obnovu národných kultúrnych pamiatok, ktoré sa nachádzajú v uvedenom zásobníku, napr. synagóga, Múzeum Janka Kráľa, Pamätník Háj Nicovô. Systém bodovania projektov detailne popísal aj Ing. Horvát.

Na záver Ing. Urbanovič poďakoval prítomným a Ing. Kormaníková zopakovala, že pripomienky je možné zasielať Ing. Viktorovi Vargovi na Odbor starostlivosti o životné prostredie, Okresný úrad Liptovský Mikuláš do 25.11.2022.

Na verejnom prerokovaní sa zúčastnili predstavitelia jadrových miest územia UMR Ružomberok – Liptovský Mikuláš, Ing. Rudolf Urbanovič a Ing. Ján Bednárík, zástupcovia členských obcí územia UMR Ružomberok – Liptovský Mikuláš (podľa prezenčnej listiny), zástupca spracovateľa strategického dokumentu Ing. Rastislav Horvát, zamestnanci mesta Liptovský Mikuláš a mesta Ružomberok (podľa prezenčnej listiny), Ing. Viktor Varga, vedúci odboru starostlivosti o životné prostredie, Okresný úrad Liptovský Mikuláš a ďalší podľa prezenčnej listiny.

Priebeh verejného prerokovania bol zaznamenaný v zázname z verejného prerokovania dňa 25.11.2022 a spolu s prezenčnou listinou (20 osôb) sú súčasťou spisovej dokumentácie z procesu posudzovania vplyvov.

Podľa záznamu z verejného prerokovania bol priebeh verejného prerokovania informatívny bez konfrontačných postojov k návrhu strategického dokumentu a predloženej správe o hodnotení vplyvov.

C.3. Konzultácie

Konzultácie podľa § 63 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je možné uskutočniť počas celého procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu, na Okresnom úrade v Liptovskom Mikuláši, odbore starostlivosti o životné prostredie, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš, v pracovných dňoch počas úradných hodín.

V procese posudzovania Stratégie Liptov 2030 nebolo doručené žiadne písomné stanovisko ku konzultáciám na Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor starostlivosti o životné prostredie k oznámeniu o strategickom dokumente, rozsahu hodnotenia a správe o hodnotení SD.

C.4. Vyhodnotenie pripomienok dotknutých orgánov a verejnosti

V stanovenom termíne bolo na OU Liptovský Mikuláš - OSZP doručených celkom 5 písomných stanovísk od dotknutých orgánov a 2 stanoviská verejnosti. Stanoviská dotknutých orgánov boli súhlasné so vznesenými odporúčaniami na doplnenie textu strategického dokumentu, resp. o jeho zosúladienie s rozvojovými zámermi na regionálnej úrovni. Stanoviská verejnosti obsahujú návrhy na dopracovanie samotného SD, SoH, ich odôvodnenie a aplikovateľnosť základných zásad správneho konania aj na SEA konanie.

Pripomienky k správe o hodnotení sú bližšie popísané v bode C.1. Stanoviská k správe o hodnotení tohto odborného posudku.

Krajský pamiatkový úrad konštatoval, že v správe by mali byť okrem pamiatkového fondu evidovanom v ÚZPF SR uvádzané aj ďalšie objekty kultúrneho dedičstva reprezentujúce kultúrnu krajinu a pamätihodnosti obcí. Ďalej uvádza, že v dokumentácii absentujú konkrétne riešenia týkajúce sa ochrany pamiatkového fondu, resp. kultúrneho dedičstva, ako aj návrh opatrení na zmiernenie prípadných nepriaznivých vplyvov.

Liptovská vodárenská spoločnosť vo svojom stanovisku uviedla nesúhlas s tvrdením o znečisťovaní povrchových vôd odpadovými vodami z ČOV prevádzkovanými LVS. Zároveň žiada doplniť informáciu o ochranných pásmach vodárenských zdrojov v k. ú. Demänovská Dolina a Prosiek a SD doplniť v zmysle pripomienok uvedených v stanovisku č. 10327/2022/ES zo dňa 13.09.2022.

Mesto Liptovský Mikuláš vo svojom vyjadrení uviedol požiadavky na doplnenie a zosúladienie informácií v SD. K SoH nemal pripomienky.

Mondi SCP vo svojom stanovisku požaduje doplniť a zosúladiť SD o problematiku vybudovania spaľovni odpadu v zmysle PHSR ŽSK 2021+ a dopravnú infraštruktúru zosúladiť s aktuálnymi územnoplánovacími a strategickými dokumentami SR a územným plánom vyššieho územného celku.

Vyhodnotenie stanoviska verejnosti – p. Juraja Lipku k návrhu Stratégii Liptov 2030 a k správe o hodnotení SD (stanovisko je v bode C1 – Stanoviská k správe o hodnotení).

Stanovisko je členené na štyri okruhy nasledovne:

A . Návrhy

Autor stanoviska navrhuje OU Liptovský Mikuláš – OSZP, ako príslušnému orgánu, aby vrátil Mestu Liptovský Mikuláš oznámenie o strategickom dokumente a požiadal o poskytnutie dodatočných informácií. Po doplnení oznámenia o SD žiada o vrátenie neúplnej SoH spracovateľovi na doplnenie a určenie vyhodnotenia vplyvov Vážskej cyklotrasy – kľúčového opatrenia.

Oznámenie o SD podľa § 6 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo na webovom sídle enviroportál.sk zverejnené dňa 02.09.2022 s informáciou, že stanoviská verejnosti k oznámeniu o SD je možné doručiť najneskôr do 15 dní od jeho zverejnenia na adresu príslušného orgánu - Okresného úradu Liptovský Mikuláš – OSZP. V stanovenej lehote uvedená požiadavka nebola predložená (stanovisko p. Lipku je zo dňa 23.11.2022). Pripomienky k oznámeniu o SD nie sú relevantné, nakoľko posudzovanie SD je v etape spracovania SoH.

Komentár k návrhom:

Pripomienky k oznámeniu Stratégii Liptov 2030 nie sú v danej etape procesu posudzovania SEA (je spracovaná správa o hodnotení) relevantné. Okresný úrad Liptovský Mikuláš - OSZP zhodnotil oznámenie a vyjadrenia k nemu doručené a nenašiel dôvody k vráteniu oznámenia k doplneniu v zmysle § 5 ods. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné

prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozhodnutie o postupe v danej veci je výlučne v kompetencii Okresného úradu Liptovský Mikuláš - OSZP.

V obecnej polohe je možno k uvedeným návrhom autora vyjadrenia uviesť, že SD je dokumentom, ktorý určuje stratégiu rozvoja Liptova (územie UMR Liptov), a preto nerieši jednotlivé projekty detailne (budú riešené v procese EIA).

Požiadavka na vrátenie správy o hodnotení k dopracovaniu, konkrétne o vyhodnotenie vplyvov Vážskej cyklomagistrály, je v rámci procesu SEA neopodstatnená z nasledovných dôvodov:

1) Proces SEA nie je určený k hodnoteniu vplyvov jednotlivých projektov, resp. aktivít. K tomu účelu slúži v prípadoch, keď je to relevantné proces EIA.

2) Zo Stratégie Liptov 2030 nevyplýva, že by Vážska cyklomagistrála bola kľúčovým opatrením k dosiahnutiu „Špecifického cieľa: 3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi.“ Špecifický cieľ v danej oblasti predstavuje opatrenie 3.1.4 „Zvyšovať záujem o nemotorovú cyklistickú dopravu rozširovaním hlavnej a doplnkovej infraštruktúry“.

B. Odôvodnenie návrhov

V odôvodnení autor stanoviska uvádza, že ŽSK chce dosiahnuť naplnenie špecifického cieľa 3.2 „Zvýšiť atraktivitu nízko emisnej cestnej dopravy a nemotorovej dopravy“ práve a predovšetkým vybudovaním Vážskej cyklotrasy, a to predovšetkým na pobrežných pozemkoch rieky Váh.

V tomto bode autor vyjadruje nesúhlas so spôsobom hodnotenia vplyvov na ŽP v SoH na úrovni opatrní, kde opätovne poukazuje na nesplnenie všetkých požiadaviek na oznámenie SD a následne na SoH SD.

Autor sa domáha vo svojom stanovisku posudzovania vplyvov na ŽP Vážskej cyklotrasy. Predmetná cyklotrasa bola predmetom hodnotenia vplyvov na ŽP už vo viacerých procesoch posudzovania

- V procese SEA: Zmeny a doplnky č. 5 Územného plánu Veľkého územného celku Žilinského kraja (2018) - táto plánovaná investícia je riešená ako územný koridor. Posudzovanie bolo úspešne ukončené. Územný koridor Vážskej cyklotrasy v úseku Strečno Vrútky bol taktiež dohodnutý so všetkými dotknutými orgánmi štátnej správy, samosprávy a dotknutými subjektami v procese obstarávania tejto územnoplánovacej dokumentácie v zmysle Zákona 50 1976 Zb. v platnom znení (stavebný zákon).
- V procese SEA: Stratégia udržateľného rozvoja dopravy a mobility Žilinského samosprávneho kraja (2020) obsahuje túto plánovanú investíciu. Posudzovanie bolo úspešne ukončené. Táto stratégia v častiach venujúcich sa cyklistickej doprave nahradila Cyklostratégiu ŽSK z roku 2011 - 2013.
- V procese SEA: Regionálna integrovaná územná stratégia ŽK, indikatívny projekt - cyklodopravná trasa je súčasťou zoznamu indikatívnych projektových zámerov/ návrhov predmetnej stratégie – posúdenie bolo ukončené záverečným stanoviskom č. OU-ZA-OSZP2-2016/002100-80/Gr bolo vydané dňa 18.03.2016.
- v procese EIA: Cyklodopravná trasa „Žilina – Vrútky - Martin, úsek Strečno – Lipovec, Vrútky – Martin, mimo cestného telesa I/18 - navrhovaná činnosť (2019) — posudzovanie bolo úspešne ukončené rozhodnutím Okresného úradu Žilina č. OU-ZA-OSZP2-2019/004276-33/Gr zo dňa 18.12.2019.

Dokument Stratégia Liptov 2030 je strategickým dokumentom, ktorý navrhuje smerovanie v jednotlivých prioritných oblastiach a vytvára rámec pre realizáciu aktivít/projektov. Dokument neobsahuje prehľad konkrétnych projektov, opiera sa o zásobník projektov za UMR Liptov (k 31.7.2022). V SoH sa uvádza „Niektoré konkrétne aktivity môžu podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v procese ktorého budú navrhnuté opatrenia na elimináciu, resp. minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie Stratégie Liptov 2030 je určité riziko zásahu do životného prostredia, toto však bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.“

Komentár k odôvodneniu návrhov:

1. Strategický dokument a oznámenie o strategickom dokumente

Autor vyjadrenia uvádza informáciu, ktorá, podľa jeho názoru, dokazuje, že Žilinský kraj chce dosiahnuť špecifický cieľ 3.2. „Zvýšiť atraktivitu nízko emisnej cestnej dopravy a nemotorovej dopravy“ práve a predovšetkým vybudovaním Vážskej cyklomagistrály, a to predovšetkým na pobrežných pozemkoch rieky Váh.

Uvedená argumentácia však nie je z pohľadu správy o hodnotení relevantná. Správa o hodnotení musí vychádzať zo Stratégie Liptov 2030 a nie z predpokladu, že Vážska cyklomagistrála je kľúčovým opatrením k dosiahnutiu „3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi.“

2. Správa

Autor vyjadrenia obšírne popisuje vplyvy na životné prostredie citáciou zo správy o hodnotení SD: Environmentálne problémy vrátane zdravotných problémov, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu; Environmentálne aspekty vrátane zdravotných aspektov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu, ako aj to, ako sa zohľadnili počas prípravy strategického dokumentu; Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia - 1. Pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne aj negatívne).

3. Vyhodnotenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie v správe

Autor vyjadrenia uvádza „Spracovateľ“ správy sa však bez ďalšieho vysvetlenia spolieha na to, že toto riziko zásahu do životného prostredia bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na ŽP a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.“

Podľa Zákona č. 24/2006 Z. z., § 4 ods.5 posudzovanie vplyvov strategického dokumentu nenahrádza posudzovanie navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8., len posúdenie konkrétnej činnosti poukáže aké opatrenia je potrebné vykonať aby konkrétna činnosť nezasahovala do životného prostredia.

Strategický dokument UMR RK – LM obsahuje zoznam projektových zámerov, ktoré sa plánujú v budúcnosti realizovať bez ohľadu na stav ich prípravy, niektoré sú pripravené iné sú len v štádiu zámeru a teda nie sú k nim v súčasnosti dostupné technické podklady ktorých sa autor vyjadrenia dožaduje.

Projekty, ktoré budú spĺňať prahové hodnoty podľa prílohy č. 8 k zákonu č. 24/2006 Z. z., budú musieť byť posúdené z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa tretej časti tohto zákona. Potenciálne negatívne vplyvy bude potrebné identifikovať v etape prípravy a povoľovania konkrétnych projektov a v prípade potreby aj navrhnuť a realizovať účinné opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu. Tým je zaručené, že projekty cyklotrás s potenciálne významnými vplyvmi na životné prostredie budú riadne posúdené v procese EIA a ich prípadné vplyvy budú minimalizované. To sa týka i projektov, ktoré by mohli ovplyvniť lokality sústavy Natura 2000.

4. Absencia opisu metodologického postupu vyhodnotenia vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie v správe

Autor vyjadrenia poukazuje na absenciu metodologického popisu v správe o hodnotení a postupe hodnotenia strategického dokumentu. Správa o hodnotení bola spracovaná v hlavných bodoch štruktúry stanovenej prílohou č. 4 a jej obsah a štruktúra sú totožné s exaktne definovanými požiadavkami v zákone. Správa sa zaoberala i požiadavkami určenými v rozsahu hodnotenia.

Autor vyjadrenia primárne rieši Vážsku cyklomagistrálu a spochybňuje úseky Vážskej cyklomagistrály „Varín – Nezbudská Lúčka“ a „Strečno – Vrútky“, ktoré územne nepatria do posudzovanej Stratégie Liptov 2030 (UMR Ružomberok – Liptovský Mikuláš).

C. Podrobnosti k Vážskej cyklomagistrále

V tejto časti vyjadrenia autor veľmi podrobne analyzuje Vážsku cyklomagistrálu, jej trasovanie, finančné náklady, dopady realizácie na ŽP, čo je v procese hodnotenia SD Stratégie Liptova 2030

nerrelevantné, nakoľko predmetná cyklomagistrála nie je kľúčovým opatrením strategického dokumentu a ani sem územne nepatrí ako už bolo vyššie uvedené.

Opäť upozorňujeme na to, že predmetná cyklotrasa bola predmetom hodnotenia vplyvov na ŽP už vo viacerých procesoch posudzovania (viď bod B).

D. Aplikovateľnosť základných zásad správneho konania aj na SEA konanie.

Autor stanoviska zastáva názor, že i na SEA konanie by sa mal vzťahovať správny poriadok.

Podľa § 64 Vzťah k správnomu poriadku – Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem:

a) konanie podľa druhej a štvrtej časti zákona, t. j. posudzovanie návrhov strategických dokumentov a strategických dokumentov s celoštátnym dosahom a posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice.

Na záver konštatujem, že pripomienky v stanovisku p. Juraja Lipku zo dňa 23.11.2022 vznesené k SoH SD Stratégia Liptov 2030 nie sú relevantné v stupni posudzovania SEA, taktiež nezohľadňujú podrobnosť SD, ktorý má všeobecný charakter bez uvedenia lokalizácie jednotlivých projektov.

Uplatnené relevantné požiadavky a pripomienky sú zapracované do návrhu opatrení v rámci odborného posudku a ich akceptovanie nebude mať výrazný vplyv na celkové hodnotenie vplyvov predloženého posudzovaného dokumentu.

D. Úplnosť zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia

Zisťovaniu kladných a záporných vplyvov Stratégie Liptov 2030 na životné prostredie je v SoH venovaná kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia.

Pravdepodobné významné environmentálne vplyvy boli analyzované v rámci jednotlivých špecifických cieľov v štruktúre jednotlivých krokov a intervencií realizovaných prostredníctvom jednotlivých opatrení a aktivít. Táto štruktúra umožňuje poskytnúť základný obraz o očakávaných vplyvoch zodpovedajúcich miere presnosti výpovedí Stratégie Liptov 2030 ako zastrešujúcej stratégie, ktorá sa následne premietne do konkrétnych programov, ktoré budú predmetom strategického environmentálneho hodnotenia.

Realizácia návrhov Stratégie Liptov 2030 môže potenciálne predstavovať vplyvy na jednotlivé zložky životného prostredia a zdravia obyvateľstva územia UMR Liptov. Hodnotenie týchto vplyvov sa zameriava na ich identifikáciu a posúdenie ich intenzity. V rámci hodnotenia sa berú do úvahy vplyvy, ktoré sú relevantné z hľadiska povahy strategického dokumentu.

Stratégia Liptov 2030 obsahuje súbor konkrétnych opatrení, ktorých implementáciou je možné predpokladať neutrálne alebo pozitívne priame ako aj nepriame vplyvy na životné prostredie. Rozsah dopadov je pritom závislý od riešenej oblasti, charakteru a spôsobu implementácie jednotlivých opatrení. V dokumente sú formulované samostatné priority a strategické ciele, ktoré sú prioritne (alebo sekundárne) zamerané na zlepšenie kvality životného prostredia, napr.:

Priorita 2. Životné prostredie

2.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti a ochranu pamiatkového fondu

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

2.6 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov

Priorita 3. Infraštruktúra

3.1 Zabezpečovať udržateľnú mobilitu v sídlach aj medzi nimi

3.2 Zlepšovať dostupnosť energetickej infraštruktúry

Niektoré konkrétne aktivity môžu podliehať samostatnému posudzovaniu v zmysle Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v procese ktorého budú navrhnuté opatrenia na elimináciu, resp. minimalizáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie Stratégie Liptov 2030 je určité riziko zásahu do životného prostredia, toto však bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.

Schválenie Stratégie Liptov 2030 nebude mať negatívny vplyv na hygienické a spoločenské pomery. Strategický dokument vytvára predpoklady pre zvýšenie kvality života obyvateľov a pozostáva z priorít a strategických cieľov podporujúcich zlepšenie kvality života, napr.:

Priorita 1. Vzdelávanie, ekonomika a inovácie

1.2 Vytvárať podmienky pre všestranný rozvoj kreativity a talentu u detí a mládeže a podporovať ich zdravý životný štýl

Priorita 2. Životné prostredie

2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy

2.3 Zabezpečovať ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)

2.4 Zlepšovať kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov

2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

Priorita 4. Sociálna stabilita

4.1 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne služby

4.2 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne služby zdravotnej starostlivosti

4.3 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov

4.4 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku

Priorita 5. Identita a sebestačnosť

5.2 Vytvárať podmienky pre aktívne športové vyžitie všetkých občanov a podporovať rozvoj športových tradícií regiónu

Realizáciou navrhnutých opatrení v jednotlivých sektoroch a oblastiach sa očakávajú všeobecne prospešné dopady alebo dopady bez negatívneho následku na zdravie obyvateľstva a kvalitu jeho života.

Kumulatívne a synergické vplyvy strategického dokumentu

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že v posudzovanom strategickom dokumente prevyšujú opatrenia, ktoré v spolupôsobení s existujúcimi činnosťami v ich dosahu môžu prispieť k celkovému zlepšeniu životného prostredia na území UMR Liptov, vrátane vplyvov na obyvateľstvo a jeho zdravie. Z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov možno predpokladať, že pozitívne vplyvy budú v prevahe, nakoľko SD ani SoH nepredpokladá negatívne vplyvy.

Charakter a rozsah kumulatívnych vplyvov strategického dokumentu budú závislé na charaktere, rozsahu a umiestnení konkrétnych projektov a budú podrobne identifikované a hodnotené v rámci posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (EIA).

Vplyvy na životné prostredie

Pri strategických cieľoch, ktorých napĺňanie bude sprevádzané realizáciou niektorých aktivít a opatrení, existujúcich a nových, možno očakávať, že bude dochádzať k určitým zásahom alebo ovplyvňovaniu priestoru, georeliéfu, prvkov krajiny štruktúry, kultúrno-historických hodnôt, k ovplyvňovaniu obyvateľstva, jeho aktivít, zdravotného stavu, pohody, rastlínstva a živočíšstva, a to v podobe priamych aj nepriamych vplyvov rôzneho charakteru, rozsahu a dopadu (negatívne aj pozitívne vplyvy). Konkrétne vplyvy budú závisieť od charakteru jednotlivých aktivít, od miesta ich realizácie, od spôsobu ich vykonávania, od použitých postupov a technológií, od kumulatívneho spolupôsobenia s inými aktivitami a pod. Negatívne vplyvy bude možné eliminovať dôsledným uplatnením požadovaných

postupov projektovej prípravy, posudzovania a povoľovania aktivít, zohľadňovaním podmienok územia, integrovaným prístupom, aplikáciou účelných minimalizačných opatrení, uplatňovaním najnovších technológií, dodržiavaním príslušných predpisov a pod. Možno predpokladať, že napĺňanie strategických cieľov dokumentu v prípade ich správnej realizácie, za rešpektovania legislatívy z oblasti ochrany životného prostredia a zdravia, bude sprevádzané rozvojom a zvyšovaním kvality bývania, práce, školstva, občianskej vybavenosti a služieb, zvyšovaním zamestnanosti, príležitostí a možností, znižovaním negatívnych spoločenských javov, zlepšovaním zdravotného stavu, zvyšovaním životnej úrovne, kvality života a pohody obyvateľstva a návštevníkov mesta, prevažne pozitívnym dopadom na zložky životného prostredia, krajinu, prírodné zdroje a obyvateľstvo. - mnohé navrhované aktivity a opatrenia sú konkrétne zamerané na posilnenie starostlivosti o územie a na zlepšenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľstva.

Z hľadiska priamych a nepriamych vplyvov na charakteristiku životného prostredia riešeného územia, je dotknutá aj oblasť ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva v zmysle potenciálnej existencie nateraz neznámych archeologických nálezísk, resp. lokalít. Nakoľko na riešenom území sa doteraz nevykonával systematický archeologický výskum, nie je možné vylúčiť, že sa tam pri stavebnej a inej činnosti môžu vyskytnúť nepredvídané archeologické nálezy a situácie.

Posúdenie vplyvu Stratégie Liptov 2030 na územia NATURA 2000

V strategickom dokumente nie je uvedená žiadna typová aktivita ani žiadne navrhované opatrenie, ktoré by malo byť realizované na území Natura 2000. Avšak na základe vykonaného posudzovania vplyvov na životné prostredie možno konštatovať, že pri realizácii projektov, pre ktoré strategický dokument vytvára rámec, môžu vzniknúť situácie, kedy sa navrhovaná činnosť dostane do kontaktu s územím chráneným podľa osobitných predpisov, vrátane území Natura 2000.

Environmentálne dôležité oblasti, ktoré sa nachádzajú v dosahu posudzovaného strategického dokumentu, t.j. na území UMR Liptov, možno rozdeliť do dvoch základných skupín:

- územia chránené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.

V chránených oblastiach je zachovanie územia a ochrana predmetu ochrany pred akýmkoľvek zmenami prvoradá. Chránené územia sú okrem iného relatívne málo narušené antropogénnou činnosťou a sú najcennejšou devízou Slovenska.

Dopravné stavby a zariadenia a energetické zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie (OZE) by sa nemali umiestňovať do chránených území s najvyšším stupňom ochrany (4. a 5. stupeň).

Pri realizácii strategického dokumentu bude nevyhnutné akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov.

Každá navrhovaná činnosť, ktorá by mala byť umiestnená v územiach chránených podľa osobitných predpisov, alebo v ich blízkosti, musí byť dôsledne posúdená z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa tretej časti zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a jej umiestnenie môže byť povolené len v prípade, že nebude mať negatívny vplyv na priaznivý stav tohto územia a neohrozí predmet jeho ochrany, tzn. že sa musia preskúmať všetky informácie a zraniteľnosť druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany lokality.

Akkoľvek projekty umiestňované v chránených územiach musia byť posúdené z hľadiska dlhodobých vplyvov a tiež musia byť monitorované a kontrolované. Každý projekt realizovaný na chránenom území musí brať do úvahy a realizovať nevyhnutné opatrenia na ochranu prírody na danom mieste. Súčasťou každého projektu, ktorý sa dostane do kontaktu s chráneným územím, by mala byť i povinnosť zvyšovania povedomia o dotknutom chránenom území (napr. aktívna kampaň) alebo dokonca forma environmentálneho vzdelávania jeho účastníkov. Navrhovateľ projektu musí vždy brať do úvahy skutočnosť, že lokalita, ktorú si vybral pre umiestnenie svojej činnosti patrí do siete chránených území Natura 2000. Projekt navrhovaný na území Natura 2000 má predchádzať negatívnym vplyvom na lokalitu, alebo dokonca by mal podporovať ochranu prírody danej lokality do tej miery, ako je to možné.

Zvýšenú pozornosť s prísny dodržiavaním právnych predpisov je potrebné venovať i umiestneniu zariadení a využívaniu územia vo vodohospodársky chránených územiach (chránené vodohospodárske oblasti, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, vodárenské toky, vodohospodársky významné toky).

Pri realizácii konkrétnych projektov súvisiacich s realizáciou strategického dokumentu bude nevyhnutné bez výnimky akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov.

Celkové vyhodnotenie environmentálnych vplyvov

V etape strategického posudzovania nebolo možné podrobne identifikovať predpokladané vplyvy na životné prostredie, pretože Stratégia Liptov 2030 nie je dokumentom priestorovým, ale poskytuje všeobecný popis predpokladaných okruhov typových aktivít, ktoré by mohli byť realizované v rámci navrhnutých špecifických cieľov a z nich vyplývajúcich opatrení.

Vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravotný stav

Zdravotný stav obyvateľstva v každej krajine je výslednicou zložitej súhry genetického vybavenia, ekonomickej a psychosociálnej situácie, kvality životného prostredia, výživy a životného štýlu, ako aj všeobecnej dostupnosti a úrovne zdravotnej starostlivosti. Kvalita životného prostredia je jedným z rozhodujúcich faktorov vplývajúcich na zdravie a priemerný vek obyvateľstva.

Pri správne nastavenej a uplatňovanej stratégii rozvoja spoločnosti sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva. Naopak, stratégia môže významne prispieť k jeho upevňovaniu.

Pozitívne vplyvy

Realizácia podstatnej časti navrhovaných prioritných oblastí a špecifických cieľov Stratégie Liptov 2030 bude pozitívne prispievať k zlepšeniu celkového zdravotného stavu obyvateľstva kraja – fyzického duševného (napr. zlepšenie dopravnej a ostatnej infraštruktúry, zlepšenie kvality ovzdušia, zníženie skleníkových plynov a ďalšie).

Významnou témou posledných rokov na medzinárodnej, ako aj na národnej úrovni sú klimatické zmeny a ich vplyv na zdravie. Podľa súčasných svetových poznatkov možno predpokladať, že zdravotný stav obyvateľov bude v súvislosti s prejavmi klimatických zmien ohrozovaný najmä extrémnymi výkyvmi počasia a vlnami horúčav.

Realizáciou Stratégie Liptov 2030 sa prispeje k znížovaniu produkcie skleníkových plynov a tým i k celkovému znížovaniu progresu klimatických zmien. Klimatické zmeny a extrémne výkyvy počasia výrazne ovplyvňujú zdravotný stav človeka. Podľa informácií WHO vedie napr. zvýšenie priemernej ročnej teploty o 1°C k nárastu intenzity úmrtnosti o 1-3 %. Ohrozenými skupinami sú najmä staršie osoby a malé deti, ktoré majú zníženú schopnosť regulácie telesnej teploty. Počas horúcich dní, kedy je vzduch silne znečistený prachovými časticami a prízemným ozónom, možno pri zvýšení priemernej ročnej teploty predpokladať nárast intenzity úmrtnosti na respiračné a kardiovaskulárne choroby.

Kvalita vonkajšieho (voľného) ale i vnútorného ovzdušia (v budovách) je významným faktorom, ktorý ovplyvňuje zdravotný stav obyvateľstva.

Zo zdravotného hľadiska sú za najzávažnejšie považované emisie z dopravy, najmä prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, prchavé uhľovodíky (osobitne karcinogénny benzén a 1-3 butadién), ďalej emisie CO a NO_x. Zvýšené koncentrácie PM₁₀ v ovzduší vplývajú na ľudský organizmus a prispievajú k vzniku ochorení dýchacieho systému a k vzniku alergických ochorení. Najcitlivejšími skupinami populácie vzhľadom k týmto znečisťujúcim látkam sú astmatici, ľudia s kardiovaskulárnymi a chronickými pľúcnymi ochoreniami, deti a starší ľudia. Realizáciou oblastí podpory a cieľov Stratégie Liptov 2030 sa významnou mierou prispeje k znížovaniu emisií prachových častíc PM₁₀, PM_{2,5} a tiež ostatných látok znečisťujúcich ovzdušie.

Realizáciou projektov dopravnej infraštruktúry sa zlepšia hlukové pomery v dotknutom území, čo prispeje pozitívne k zdravotnému stavu obyvateľstva, nakoľko hluk pôsobí predovšetkým ako stresový faktor negatívne vplývajúci na činnosť kardiovaskulárneho systému, nervovú sústavu a psychiku človeka, pričom znižuje mieru sústredenia, spôsobuje depresie, poruchy spánku a pod.

Negatívne vplyvy

Negatívne vplyvy realizácie strategického dokumentu na obyvateľstvo môžu súvisieť najmä s predpokladaným lokálnym zvýšením hluku produkovaným v rámci nových činností, zvýšeným dopravným zaťažením územia a ovplyvnením kvality ovzdušia.

S podmienkou realizácie účinných opatrení a dodržiavania platných limitov sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv realizácie strategického dokumentu na dotknuté obyvateľstvo a jeho zdravotný stav. Naopak, predpokladá sa významný pozitívny vplyv jeho realizácie na zdravie obyvateľstva a to tým, že sa zlepši environmentálna, technická a sociálna infraštruktúra.

Dotknuté obyvateľstvo nebude v súvislosti s realizáciou strategického dokumentu priamo dotknuté. Možno predpokladať, že napĺňanie navrhovanej stratégie a cieľov dokumentu pri dodržaní princípov trvalo udržateľného rozvoja bude sprevádzané skôr zlepšovaním zdravotného stavu a pohody obyvateľstva, kvality a dĺžky života. Návrh a schválenie stratégie nevytvára predpoklad negatívnych vplyvov na územie, naopak, sa predpokladá, že úspešná implementácia stratégie bude mať pozitívny vplyv na ochranu prírody, ochranu biodiverzity a chránené územia.

Celkovo sú strategické ciele, prioritné oblasti, hlavný cieľ a vízia Stratégie formulované všeobecne. Vízia, hlavný cieľ, prioritné oblasti a strategické ciele sú potom podrobnejšie rozvedené prostredníctvom špecifických cieľov, opatrení a typových aktivít. Na základe vyššie vykonaného hodnotenia opatrení a špecifických cieľov je možné konštatovať, že vízia, hlavný cieľ, prioritné oblasti a strategické ciele Stratégie sú navrhnuté primerane svojmu účelu.

Posúdenie cezhraničných vplyvov

Návrh strategického dokumentu rieši otázky a problémy regionálneho charakteru. V rámci hodnotenia neboli identifikované žiadne významné negatívne vplyvy koncepcie na území UMR Liptov, je možné na základe vykonaného vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov konštatovať, že je možné vylúčiť aj potenciálne významné negatívne vplyvy koncepcie na životné prostredie presahujúce hranice Stratégie do okolitých štátov.

Na základe súčasného vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov sa nepriaznivé cezhraničné environmentálne vplyvy sa nepredpokladajú.

E. Použité metódy hodnotenia a úplnosť vstupných informácií

Údaje o súčasnom stave jednotlivých zložiek životného prostredia boli v zmysle príslušnej kapitoly správy o hodnotení získavané predovšetkým z oficiálnych zdrojov zainteresovaných rezortov a nimi riadenými inštitúciami, vrátane MŽP SR, Slovenskej agentúry životného prostredia, Slovenskej geologickej služby, Slovenského vodohospodárskeho podniku, Slovenského hydrometeorologického ústavu, Slovenského štatistického ústavu, odborných organizácií, ktoré v danej problematike pracovali.

Metódy využívané v procese spracovania úlohy možno považovať za adekvátne a štandardne používané pri strategickom posudzovaní obdobných dokumentov.

Napriek tomu, že vzhľadom na charakter posudzovaného strategického dokumentu a jeho regionálny komplexný priemet je možné posúdiť pravdepodobné vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie iba rámcovo. Realizácia bude znamenať z environmentálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska jednoznačný prínos. Mnohé z aktivít priamo reagujú na indikované environmentálne problémy a výzvy. Jednotlivé implementačné opatrenia budú predmetom posudzovania ako súčasť navrhovaných opatrení strategických cieľov a budú predmetom detailnejšieho posúdenia tak v polohe strategického environmentálneho hodnotenia, ako aj v polohe posúdenia vplyvov činností na životné prostredie.

Na posúdenie koncepcie, respektíve na posúdenie priorít, strategických cieľov, špecifických cieľov, opatrení a aktivít uvedených v Stratégii, bolo k dispozícii dostatočné množstvo údajov. V súčasnej podobe koncepcného dokumentu nie sú známe detaily jednotlivých aktivít ani ich konkrétna podoba. Táto skutočnosť však nebola pri hodnotení koncepcie prekážkou. Vzhľadom na rozsah a charakter Stratégie je možné konštatovať, že sa pri spracovaní tejto správy o hodnotení nevyskytli také ťažkosti alebo neistoty, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť rozsah a obsah posúdenia realizovaného v rámci správy o hodnotení alebo ktoré by znemožňovali jej spracovanie.

F. Varianty riešenia strategického dokumentu

Strategický dokument Stratégia Liptov 2030 je, vzhľadom k jeho charakteru a procesu spracovávania na princípe partnerstva, predkladaný v jednom variante. Tento variant vznikol na základe

komplexného procesu prípravy koncepcie v spolupráci s kľúčovými aktérmi rozvoja územia a je výsledkom konsenzu členov jednotlivých pracovných skupín a expertov zapojených do prípravy SD a zohľadňuje opodstatnené pripomienky vznesené v rámci jeho prípravy a prerokovania. Záverečná verzia dokumentu po zohľadnení záverečného stanoviska zmyslu Zákona č. 24/2006 Zb. bude tiež predložená v jednom variante.

Popri navrhnutom variante je možné definovať aj variant nulový (stav bez realizácie koncepcie). Vzhľadom na skutočnosť, že hodnotená koncepcia bola predložená len v jednom variante, bol stav životného prostredia bez realizácie koncepcie východiskom pre hodnotenie jej prípadných vplyvov. To znamená, že v rámci hodnotenia predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie v kapitole IV. správy o hodnotení boli dopady koncepcie zisťované porovnaním so stavom bez realizácie koncepcie.

Na základe hodnotení vykonaných v rámci predchádzajúcich kapitol Vyhodnotenie je možno konštatovať, že neboli zistené žiadne významné negatívne vplyvy koncepcie na životné prostredie a verejné zdravie, ktoré by zakladali potrebu navrhnuť variantné riešenie koncepcie. Z uvedeného dôvodu preto nebolo v rámci Vyhodnotenia navrhnuté doplnenie a tým ani hodnotenie a porovnávanie viacerých variantov.

G. Návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu

Z vykonaného vyhodnotenia vplyvov opatrení, špecifických cieľov a prioritných oblastí vyplýva, že nebol identifikovaný žiadny významný negatívny vplyv na jednotlivé zložky a faktory životného prostredia, vrátane lokalít sústavy Natura 2000, a na verejné zdravie vyplývajúce z vykonania koncepcie. Naopak bol zistený rad pozitívnych vplyvov, ktoré by budúca realizácia koncepcie mala priniesť.

Strategicko - programová časť pre IÚS UMR Liptov 2030 sa od strategicko - programovej časti PHRSR obidvoch jadrových miest Liptovský Mikuláš a Ružomberok líši tým, že obsahuje len 20 vybraných opatrení z 81 opatrení navrhnutých pre PHRSR jadrových miest, ktoré odrážajú 5 strategických pilierov IÚS UMR Liptov, ktoré sú predmetom spoločného záujmu 18 samospráv a ich integrovaného prístupu k rozvoju územia UMR Liptov.

PRIORITA 2: Životné prostredie

Strategický cieľ 2: Zachovať prírodné hodnoty, tradičný krajinný ráz a biodiverzitu a podporiť adaptáciu na dopady klimatickej zmeny.

Prehľad špecifických cieľov, typových aktivít a navrhovaných opatrení

Špecifický cieľ 2.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja miest a obcí na princípoch participácie verejnosti	
Typová aktivita	Permanentne sledovať a aktualizovať územnoplánovacie a rozvojové dokumenty samospráv v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja
Opatrenia	• aktívne zapájať občanov, odbornú a laickú verejnosť do procesu tvorby a pripomienkovania koncepčných územnoplánovacích podkladov, ako aj dielčích problémov rozvoja jednotlivých zón - lokalít obce a mesta, • vypracovať a pravidelne podľa potrieb aktualizovať územnoplánovacia dokumentácia miest a obcí, doplniť ju o územné plány zón vytypovaných lokalít, Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES), Miestnu agendu 21 (MA 21), • spracovať Plán udržateľnej mobility (PUM) pre región Liptov vrátane dopravného modelu, • spracovať a aktualizovať Územný generel dopravy ako podklad pre aktualizáciu územného plánu miest a obcí, • urbanisticky doriešiť a zatraktívniť centrá obcí a miest, revitalizáciu mestských sídlisk a nových mestských aj obecných štvrtí určených na bývanie (osvetlenie, sadové úpravy, zeleň, parkovanie, chodníky, mobiliár, oddychové zóny, čistota a bezpečnosť ai.), • podporovať revitalizáciu a transformáciu starých priemyselných a iných nevyužívaných areálov, • spracovať projekty pozemkových úprav, • vypracovať a implementovať strategický dokument a urbanisticko - krajinársku štúdiu využitia a udržateľného rozvoja Liptovskej Mary na rekreačné účely a cestovný ruch.
Typová aktivita	Venovať zvýšenú pozornosť tvorbe, revitalizácii a estetizácii verejných priestranstiev a udržateľne aj vo voľnej krajine.
Opatrenia	• zvyšovať estetickú hodnotu krajiny prostredníctvom ochrany nosných prvkov estetickej kvality a typického charakteru krajiny, • vypracovať urbanisticko - architektonické štúdie vytypovaných verejných mestských

	priestranstiev a krajinných celkov s dôrazom na vodozádržné opatrenia, • humanizovať sídliská a mestské časti (vybudovať oddychové zóny s kompletným mobiliárom a drobnou architektúrou, budovať komunitné centrá, detské ihriská a občiansku vybavenosť) s ohľadom na riešenie pre znižovanie negatívnych dopadov zmeny klímy, • vypracovať a implementovať Konceptiu revitalizácie mestského mobiliáru vrátane detských ihrísk a • informačných a reklamných nosičov, • vypracovať a implementovať koncepčný dokument "Zásady tvorby a povoľovania reklamno - informačných prvkov" a "Manuál verejných priestranstiev" pri rešpektovaní architektonicko - výtvarných, ako aj dopravných - bezpečnostných princípov, • revitalizovať a udržiavať mestský verejný mobiliár, ako aj reklamné a informačné prvky na území mesta, • revitalizovať a udržiavať existujúce zariadenia na detských ihriskách, • podporovať umiestňovanie jednotných prvkov drobnej architektúry mestského typu, • vytvárať nové oddychové a športové zóny pre verejnosť všetkých vekových kategórií v súlade s jednotnou Konceptiou revitalizácie mestského mobiliáru, • spracovať, schváliť a zverejniť koncepciu povoľovania reklamných, informačných a propagačných zariadení na území obcí a mesta, • zabezpečiť čistotu miest a obcí a pravidelne zverejňovať harmonogram zimnej údržby, čistenia ulíc a verejných priestranstiev, • spracovať program zberu a likvidácie psích exkrementov na verejných priestranstvách, • spracovať a zverejniť mapu rozmiestnenia košov na zber psích exkrementov a plôch určených na voľný výbeh psov, • zlepšovať životné prostredie prostredníctvom malých zelených lokalít v urbanizovanom prostredí (tzv. environmentálna mestská architektúra).
Špecifický cieľ 2.2 Podporovať adaptáciu sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy	
Typová aktivita	Navrhovať a implementovať riešenia predchádzania a eliminácie dopadov zmeny klímy v sídlach a v krajine
Opatrenia	• spracovať a implementovať strategické dokumenty pri riešení dopadov zmeny klímy miest a obcí na regionálnej úrovni vrátane opatrení environmentálnej politiky, • zabezpečiť rozvoj partnerskej spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni v oblasti adaptácie na dopady zmeny klímy, • podporovať environmentálne komunitné aktivity a aktivity záujmových združení mimovládneho sektora, • podporovať cezhraničné a medzinárodné projekty a iniciatívy na riešenie dopadov zmeny klímy na obce a mestá, • integrovať princípy a adaptačné riešenia dopadov zmeny klímy do prípravy a realizácie projektov v ďalších oblastiach regionálneho rozvoja.
Typová aktivita	Podporovať zelené riešenia v urbanizme sídiel, architektúre budov a v dizajne verejných plôch a priestranstiev
Opatrenia	• podporovať znižovanie emisií CO₂ v oblasti materiálov pre výstavbu, prevádzku, údržbu a odstraňovanie stavieb bytového a nebytového fondu, • podporovať vodozádržné opatrenia a zadržiavanie a opätovné využívanie zrážkovej vody v sídlach, • zavádzať osobitné zberné systémy na odpadovú a dažďovú vodu, úpravy spevnených plôch za účelom zadržiavania vody v teréne, • budovať dažďové nádrže a prečisťovať dažďové vody (ochladzovacie koridory v urbanizovanom prostredí), • spracovať a pravidelne aktualizovať Generel zelene a Konceptiu starostlivosti o verejnú zeleň a dreviny, • vypracovať štúdie revitalizácie mestských parkov a verejných priestranstiev vrátane sídliskových vnútroblokov, • zabezpečiť regeneráciu vnútroblokov sídlisk s uplatnením ekologických princípov tvorby a ochrany zelene, • podporovať rozširovanie a budovanie zelených parkov a zelených stien, • zabezpečiť dostatok zelene v sídlach, kvalitné sadovnícke úpravy a pravidelnú údržbu, • podporovať rozširovanie a revitalizáciu mestskej zelene, • realizovať aktivity na zníženie dopadov tepelných ostrovov, • zabezpečovať opatrenia na zlepšenie distribúcie vody v krajine a manažment vodných plôch v krajine, • zabezpečovať opatrenia proti deštruktívnemu pôsobeniu vody a sucha a prevencia dopadov extrémnych poveternostných udalostí (zosuvy, rýchle povodne, vietor, obnažovanie substrátu ...), • podporovať aktivity v oblasti dopravnej infraštruktúry: zelené koridory pozdĺž cyklotrás (aleje, živé ploty, remízky) v súvislosti s podporou biodiverzity, • zakladať komunitné mestské záhrady a ovocné sady.
Typová aktivita	Zaviesť systém krízového riadenia a včasného varovania v súvislosti s rôznymi ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien
Opatrenia	• navrhnuť, vypracovať a zaviesť systém postupov a opatrení včasného varovania a riešenia krízových situácií v súvislosti s ohrozeniami z dôvodov klimatických zmien, • vypracovať a realizovať vzdelávací program na systém včasného varovania pred hrozbami z dôvodu

	• klimatických zmien, • systém včasného varovania podporiť digitálnymi riešeniami.
Špecifický cieľ 2.3 Zabezpečiť ochranu prírodných hodnôt (biodiverzity, vody, pôdy a ekosystémov)	
Typová aktivita	Podporovať zastavenie poklesu biodiverzity, strát biotopov, poškodzovanie ekosystémov a degradácie krajiny
Opatrenia	• zabrániť ďalšiemu zhoršeniu stavu zachovania významných druhov a strátam prioritných a inak významných biotopov, • participatívne vypracovať Integrovaný plán obnovy udržateľnej krajiny a zabrániť ďalšiemu narušovaniu charakteristického rázu liptovskej krajiny, • realizovať analýzu problémov, bariér a príležitostí pre integrovaný systém spoločného spravovania prírody a krajiny z pohľadu vlastníkov, správcov a užívateľov územia a ich záujmových skupín, • navrhnuť systém pravidelného komplexného monitorovania udržateľnosti územia - prírody, krajiny a ekosystémových služieb, • podporovať tvorbu prirodzených krajinných prvkov, ktoré môžu slúžiť ako ekokoridory • metodicky podporovať územný rozvoj samospráv (zmeny a doplnky územných plánov) v zmysle integrovaného manažmentu krajiny, vrátane podpory vytvárania krajinné - ekologických plánov, • obnovovať najcennejšie časti prírodného dedičstva (druhových populácií, biotopov, segmentov krajiny), • zabezpečiť ochranu krajiny pred šírením invázných a nepôvodných druhov a zabezpečiť odstraňovanie invázných druhov rastlín, • zlepšiť spoluprácu so ŠOP a správami národných parkov s cieľom zlepšiť manažment národných parkov prostredníctvom rád národných parkov, vrátane urýchlenia prijatia zonácií národných parkov.
Typová aktivita	Podporovať ochranu vôd, zásobovanie pitnou vodou a čistenia odpadových vôd
Opatrenia	• spracovať, zverejniť a implementovať koncepciu ochrany, zadržiavania a využívania vôd, • spracovať projekt revitalizácie vodných tokov na území sídiel a ich bezprostredného okolia, • zabezpečiť dopracovanie projektových dokumentácií pre územia ohrozené povodňami, • zrealizovať protipovodňové opatrenia, • zabezpečiť ochranu existujúcich zdrojov povrchových a podzemných vôd, • rekonštruovať a intenzifikovať existujúce vodárenské zdroje podzemných vôd pri súčasnom zabezpečení splnenia požiadaviek na ich kvalitatívnu a kvantitatívnu ochranu, • podporovať budovanie nových vodárenských zdrojov podzemných vôd, • zabezpečovať zvýšenie retencie vody v území, • zvýšiť podiel zásobovania obyvateľstva pitnou vodou verejnými vodovodmi na základe výsledkov analýzy zásobovania pitnou vodou a zistenia kapacity existujúcich vodojemov, • podporovať výstavbu, rekonštrukciu a údržbu verejnej vodárenskej infraštruktúry (riešenie zásobovania pitnou vodou, riešenie čistenia komunálnych odpadových vôd v oblastiach s nízkym podielom odkanalizovania), • zavádzať alternatívny spôsob nakladania s odpadovými vodami, tam kde nie je vybudovaná kanalizačná sieť (domové čističky odpadových vôd).
Typová aktivita	Prispievať k ochrane lesov a poľnohospodárskej pôdy
Opatrenia	• pri aktualizácii alebo vypracovaní prioritizovať ochranu lesov a poľnohospodárskej pôdy do záväznej časti územných plánov miest a obcí v regióne, • zabezpečiť ochranu a udržateľnú obnovu lesa podľa podmienok biotopov, prirodzeného drevinového zloženia, multifunkčného využitia, vhodného manažmentu a očakávaných dopadov zmeny klímy, • v lesnom prostredí realizovať protierózne, vodozádržné, brehoochranné a podobné opatrenia, • zabezpečiť ochranu poľnohospodárskej pôdy pred zástavbou, nevhodnou urbanizáciou a infraštruktúrou ako skladovacie priestory, dopravné stavby a i. • zabrániť vysychaniu poľnohospodárskej pôdy a podporovať napr. zakladanie remízok v poľnohospodárskej krajiny, • zmierniť povrchový odtok vytváraním vsakovacích území na poľnohospodárskych plochách agrotechnickými opatreniami.
Špecifický cieľ 2.4 Zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť produkciu skleníkových plynov	
Typová aktivita	Znižovať emisie zo zdrojov znečistenia ovzdušia
Opatrenia	• zaviesť a udržiavať systém monitorovania kvality ovzdušia, • vypracovať, implementovať a vyhodnocovať koncepčný dokument s návrhom systémových opatrení na znižovanie znečistenia ovzdušia, • participovať na spoločných projektoch so zapojením krajov/vojvodstiev, univerzít, mimovládnych organizácií, podnikov i verejnosti, • spolupracovať na zlepšovaní kvality ovzdušia v oblastiach s riadenou kvalitou ovzdušia s využitím medzinárodných a národných projektov (napríklad program LIFE), • podporovať výmeny kotlov na tuhé palivo v domácnostiach, vrátane podpory sociálne slabších obyvateľov, ktorí nedosiahnu na štandardné podmienky financovania výmeny kotlov.
Typová aktivita	Prispievať k zlepšeniu bilancie skleníkových plynov
Opatrenia	• využívať metodickú podporu a koordináciu v oblasti mitigačných opatrení s cieľom znižovania produkcie skleníkových plynov v sídlach (nízkouhlíková stratégia Žilinského kraja, podpora tvorby SECAP, komunitnej energetiky, ai), • spracovať a implementovať nízkouhlíkovú stratégiu pre mestá a obce a podporovať princípy prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo,

	• vybudovať a podporovať regionálne centrum udržateľnej energetiky, • identifikovať a využívať možnosti zachytávania uhlíka s dôrazom na prírode blízke opatrenia (ochrana rozsiahlejších starých lesov, mokradí a pod.), • zabezpečovať komplexné riešenia na znižovanie emisií oxidu uhličitého a ďalších skleníkových plynov do roku 2030, • dosahovať znižovanie produkcie skleníkových plynov pri výrobe energie (zvyšovanie účinnosti pri výrobe energie, zámena palív, energetické využívanie odpadov, uskladňovanie elektriny, atď.), • podporovať využívanie energií z obnoviteľných zdrojov a zabezpečiť zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov v domácnostiach a vo verejných objektoch, • zvyšovať energetickú efektívnosť verejných budov a dosahovať energetické úspory budov v majetku alebo správe miest a obcí, vrátane rozširovania obnoviteľných zdrojov energie (OZE), • zabezpečovať výsadbu a regeneráciu izolačnej zelene oddelujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov, • podporovať budovanie protihlukových stien a bariér a realizáciu protihlukovej výsadby v meste, - koordinovať riadenie svetelnej signalizácie na križovatkách tzv. "zelené vlny".
Špecifický cieľ 2.5 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšiť nakladanie s odpadom	
Typová aktivita	Podporovať predchádzanie vzniku odpadov
Opatrenia	• viesť informačno-propagačnú kampaň na podporu separácie odpadu a opätovného využívania odpadov, • realizovať osvetové aktivity v oblasti separovaného zberu predchádzať vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov formou podpory domáceho kompostovania a zhodnocovania kuchynského odpadu, • propagovať kompostovanie organického odpadu v domácnostiach, v stravovacích zariadeniach, aj v prevádzkach zariadení cestovného ruchu, • dobudovať, vybaviť technikou a modernizovať miestnu kompostáreň, • rozšíriť systém zberu organického odpadu, • začleniť zásady obehového hospodárstva do verejného obstarávania samospráv.
Typová aktivita	Podporovať aktivity a technológie pre opätovné využitie odpadov
Opatrenia	• zapájať región a samosprávy do inovačných projektov v oblasti obehového hospodárstva, • podporovať budovanie siete Reuse centier - centier opätovného využitia odpadov.
Typová aktivita	Podporovať zneškodňovanie odpadov v súlade s EÚ legislatívou
Opatrenia	• vykonávať pravidelný monitoring množstva a štruktúry odpadov a zverejňovať jeho výsledky, • spracovať a zaviesť systém odmien a pokút udeľovaných pri kontrole nakladania s odpadom, • podporovať riešenia uzatvárania skládok komunálneho odpadu v regióne, • pravidelne monitorovať kvalitu životného prostredia, spracovať systém zberu informácií o kvalite životného prostredia, čiernych skládkach a podobne, pravidelne informovať občanov o jeho vývoji, zabezpečovať likvidáciu čiernych skládok, • podporovať zber a separáciu odpadov, vrátane modernizácie techniky na manipuláciu s odpadom a budovania zberných dvorov, triediacich liniek na zmesový komunálny odpad a recyklačných liniek, • dovybaviť domácnosti kontajnermi na separovaný zber komunálneho odpadu, • realizovať výstavbu uzamykateľných stojísk na sídliskách pre nádoby na separovaný zber komunálneho odpadu, vrátane siete podzemných a polopodzemných kontajnerov, • zefektívniť systém triedeného zberu odpadu z papiera, skla a plastov v podnikateľskej sfére (verejné inštitúcie, školské zariadenia ai), • byť aktívny v likvidácii starých environmentálnych záťaží a regenerácii kontaminovaných lokalít.
Špecifický cieľ 2.6 Rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov	
Východisková situácia	
Typová aktivita	Zaviesť a podporovať systém environmentálneho vzdelávania, výchovy a osvetu (EVVO)
Opatrenia	• využívať metodickú podporu Žilinského kraja podľa koncepcie EVVO Žilinského kraja, podporu miestnej Agendy 21 a podporu environmentálneho manažmentu (napr. EMAS), • podporovať vzdelávacie aktivity a osvetu propagujúce zásady trvalo udržateľného rozvoja, • vytvoriť kooperačné partnerstvá s inými subjektmi zaoberajúcimi sa EVVO (napríklad ŠOP SR, mimovládne organizácie, školy, ai) a realizovať spoločné vzdelávacie programy, vrátane vybudovania tzv. Environmentálneho centra, • využívať možnosti cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce v oblasti environmentálneho manažmentu, inovácií a zapojenia verejnosti do rozhodovania.
Typová aktivita	Organizovať osvetové aktivity pre verejnosť
Opatrenia	• podporovať budovanie a zabezpečiť prevádzku ekocentier pre širokú verejnosť, • metodicky podporovať subjekty aktívne v EVVO oblasti v regióne, • zvyšovať záujem u verejnosti o ochranu a tvorbu životného prostredia, • dlhodobo a systematicky realizovať informačné kampane v oblastiach, kde sa dá predpokladať nízka miera prijatia riešení verejnosťou ako napr. výstavba zariadenia na energetické využitie odpadov, znižovanie ťažby dreva v chránených územiach, odstrel medveďa z dôvodu ohrozenia bezpečnosti civilného obyvateľstva ai., • realizovať rôzne typy zážitkových aktivít pre verejnosť (pre školy, pre rodiny s deťmi, pre dospelých), • podporovať EVVO na školách a v neformálnom vzdelávaní.

Pri realizácii investičných zámerov vyplývajúcich z implementácie Stratégie Liptov 2030 je určité riziko zásahu do životného prostredia, toto však bude eliminované dôsledným posudzovaním zámerov stavieb a činností na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a následnou realizáciou navrhnutých opatrení.

Stratégia sa v rámci svojich priorít a cieľov zameriava na ochranu a zamedzenie degradácie prírodného dedičstva. Stratégia pri definovaní cieľov a opatrení prihliada na záujmy ochrany prírody možné dopady na chránené územia. Realizované aktivity v rámci implementácie strategického dokumentu budú realizované v zmysle platnej legislatívy SR v oblasti ochrany prírody a krajiny, t.j. aj v súlade so stupňom ochrany dotknutého územia. Vyše 70% územia regiónu Liptov patrí pod veľkoplošné chránené územia, z ktorých do regiónu zasahujú až štyri národné parky. Návrh a schválenie stratégie nevytvára predpoklad negatívnych vplyvov na chránené územia, naopak, predpokladáme, že úspešná implementácia stratégie bude mať pozitívny vplyv na ochranu prírody, ochranu biodiverzity a chránené územia.

Nakoľko hodnotenie rizík a posúdenie možných vplyvov činnosti nepreukázalo významné negatívne vplyvy na životné prostredie vrátane zdravia, návrh opatrení na zmiernenie nepriaznivých vplyvov nie je potrebný.

Opatrenia na predchádzanie, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu potenciálne negatívnych vplyvov zistených pri vykonávaní koncepcie

Základným opatrením na predchádzanie, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu negatívnych vplyvov zistených pri realizácii koncepcie bude pravidelná kontrola (monitoring) realizácie vykonávania Koncepcie.

V prípade zistenia závažných negatívnych vplyvov na životné prostredie alebo verejné zdravie počas realizácie Stratégie bude predkladateľ povinný zabezpečiť prijatie opatrení na odvrátenie alebo zmiernenie takýchto vplyvov a informovať o tom príslušný úrad, teda Okresný úrad Liptovský Mikuláš, dotknuté orgány a súčasne rozhodnúť o adekvátnej zmene Stratégie. Opatrenia môžu byť rôzneho charakteru, od zvýšenia dohľadu pri výbere podporovaných opatrení po uloženie nápravných opatrení, až po prípadné zastavenie aktivity.

Opatrenia navrhované na základe vznesených pripomienok k SoH

Na základe pripomienok dotknutých subjektov je potrebné Návrh strategického dokumentu v pripomienkovaných častiach odborne prehodnotiť a nasledovne upraviť:

- Konečné znenie Strategického dokumentu Stratégia Liptov 2030 sa odporúča podstatne nemeniť.
- Odstrániť formálne nedostatky v strategickom dokumente, najmä informácií týkajúcich sa znečisťovania povrchových vôd Váhu spoločnosťou Liptovská vodárenská spoločnosť, a. s.
- Rešpektovať zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a smernice Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.
- Akceptovať a rešpektovať ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich vykonávacích predpisov - platnej legislatívy v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia a verejného zdravotníctva.
- Zosúladiť záujmy, či činnosti s požiadavkami platnej vodnej legislatívy, STN a Rámцovej smernice o vodách č. 2000/60/ES.
- Zabezpečiť ochranu vôd a prirodzenú akumuláciu vôd.
- Zachovať prirodzený charakter tečúcich vodných tokov a neohroziť kvalitu podzemných ani povrchových vôd:
 - Pri projektoch myslieť na zachovanie prietoku vody v celom vodnom toku, aby umožňoval všeobecné užívanie povrchových vôd a zabezpečoval funkciu vodného toku so zachovaním vodných ekosystémov v ňom.

- Vzhľadom na zachovanie prirodzenosti korýt a ich množstva vody v nich je potrebné podporovať projekty, ktoré nebudú zakladané na požiadavke zvýšeného množstva čerpania vody z existujúcich korýt vodných tokov ani na požiadavke zvýšenej spotreby vôd.
 - Zrážkové vody neodvádzať do povrchových vôd, ale nechať prirodzene vsakovať na miestach ich dopadu, pokiaľ sú podložími absorbovateľné, aby sa zachovávalo množstvo podzemných vôd v danom území.
- Zosúladiť plánovanie stavieb, z hľadiska priestoru a funkčnosti, s opatreniami na ochranu pred povodňami:
- Nenavrhovať činnosti, ktoré by mohli spôsobiť pri privalových dažďoch alebo dlhotrvajúcich dažďoch povodňové škody, ktoré by mohli mať nepriaznivé dôsledky na ľudské zdravie, životné prostredie a kultúrne dedičstvo.
- Všetky plánované činnosti budú realizované v súlade s environmentálnymi cieľmi, aby sa zabezpečilo trvalo udržateľné využívanie vôd.
- Pri riešení územnoplánovacej dokumentácie vychádzať z Vodného plánu Slovenska, z plánov manažmentu povodí, z programu znižovania znečisťovania vôd znečisťujúcimi látkami a z koncepcií rozvojových programov vo vodnom hospodárstve.
- Okresom Ružomberok preteká množstvo vodohospodársky významných vodných tokov a drobných tokov. Vodohospodársky významný vodný tok Váh s číslom hydrologického poradia 4-21-01 je v území okresu Ružomberok súčasťou európskej sústavy chránených území NATURA 2000 s kódom SKUEV0253 - Rieka Váh v úseku od vyrovnávacej vodnej nádrže Bešeňová po sútok s riekou Orava, kde platí 4. stupeň územnej ochrany. Vodohospodársky významný vodný tok Revúca s číslom hydrologického poradia: 4-2102 je v území okresu Ružomberok chráneným areálom, v ktorom platí 4. stupeň územnej ochrany a zároveň patrí do európskej sústavy chránených území NATURA 2000 s kódom SKUEV0164 v úseku od Liptovských Revúc po Ružomberok časť Biely Potok, kde platia 3. a 4. stupeň územnej ochrany. Územný systém ekologickej stability okresu Ružomberok zaraďuje oba toky medzi hydricko - terestrické biokoridory.

Liptovská vodárenská spoločnosť, a. s. Liptovský Mikuláš

- Doplniť informáciu o ochranných pásmach vodárenských zdrojov, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území Demänovská Dolina a Prosiek.
- Samotný strategický dokument upraviť v zmysle pripomienok zo stanoviska č. 10327/2022/ES zo dňa 13.09.2022.

Mesto Liptovský Mikuláš

- Akceptovať vyjadrenie k Strategickému dokumentu územia UMR RK-LM na roky 2022-2030 a samotný strategický dokument upraviť č. MsÚ-ŽP/2022/501-04/MLo zo dňa 25.11.2022.

Mondí SCP, a. s.

- V opatrení 2.5.3 Podporovať zhodnocovanie odpadov v súlade s EÚ legislatívou doplniť text opatrenia: „-prehodnotiť vylúčenie možnosti vybudovania spalovni odpadu v územných plánoch oboch miest“.
- V opatrení 3.1.1 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne komunikácie a dopravnú infraštruktúru, tak aby podporovala udržateľný rozvoj sídiel nahradiť text opatrenia „- vypracovať a aktualizovať Generel dopravy miest a centier turizmu, aby bol v súlade s Plánom udržateľnej mobility Žilinského samosprávneho kraja a príslušné dopravno-plánovacie dokumenty“ nasledovným textom: „- vypracovať a aktualizovať Generel dopravy miest a centier turizmu a príslušné dopravno-plánovacie a územnoplánovacie dokumenty tak, aby boli v súlade s aktuálnymi územnoplánovacími a strategickými dokumentami SR a územným plánom vyššieho územného celku“.

Na základe celkových výsledkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu „Stratégia Liptov 2030“ s regionálnym dosahom, pripomienok a stanovísk vznesených počas procesu posudzovania, verejného prerokovania strategického dokumentu a na základe správy

o hodnotení strategického dokumentu nie je nutné posudzovaný strategický dokument zásadne prepracovať, odporúčania sa týkajú formálnych úprav textu strategického dokumentu, ktoré nie sú takého rozsahu, aby mali zásadný vplyv na rozsah a výsledok hodnotenia a je ich možné považovať za také nedostatky, ktoré po zapracovaní do Stratégie Liptov 2030 neovplyvnia jej navrhované riešenie.

Pri príprave typových aktivít/projektov je potrebné dodržať požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia vrátane zdravia obyvateľov, ktoré budú platné v čase ich prípravy a realizácie, vrátane všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

H. Záver posudku

Na záver konštatujem, že správa o hodnotení k predmetnému strategickému dokumentu je vypracovaná po metodickej i po vecnej stránke primerane, dostatočne a zrozumiteľne popisuje súčasný stav životného prostredia na riešenom území, analyzuje a vyhodnocuje predpokladané vplyvy a navrhuje opatrenia na zníženie alebo kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu „**Stratégia Liptov 2030**“ zahŕňajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš a Integrovanú územnú stratégiu UMR Liptov UMR Liptov 2030 na životné prostredie v súlade s ustanoveniami zákona, pri ktorom sa zväžil význam očakávaných vplyvov strategického materiálu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva, z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na národnej a regionálnej úrovni, úroveň spracovania oznámenia, určený rozsah hodnotenia, úroveň spracovania správy o hodnotení strategického dokumentu, výsledku verejného prerokovania pre správu o hodnotení strategického dokumentu, došlých stanovísk počas celého priebehu procesu posudzovania a za súčasného stavu poznania sa

o d p o r ú č a

schválenie strategického dokumentu na regionálnej úrovni „**Stratégia Liptov 2030**“ zahŕňajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Ružomberok, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Liptovský Mikuláš a Integrovanú územnú stratégiu UMR Liptov UMR Liptov 2030 v znení, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie a na základe, ktorého bola vypracovaná správa o hodnotení. Pri ďalšom schvaľovaní je potrebné zohľadniť opatrenia uvedené v kapitole G tohto odborného posudku, pričom tzv. mäkké opatrenia sú predložené vo forme odporúčaní.

Posudok je vypracovaný v dvoch vyhotoveniach a má 65 strán. Návrh stanoviska OU Liptovský Mikuláš – OSZP podľa § 13 ods. 9 zákona sa nachádza v prílohe predmetného posudku.

Miesto a dátum vypracovania odborného posudku:
V Považskej Bystrici, 31.12.2022

Spracovateľ odborného posudku:
Ing. Beata Vaculčíková

Použité skratky

ČOV	Čistiareň odpadových vôd
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
IÚS	Integrované územné stratégie
LM	Liptovský Mikuláš
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
PHSR ŽSK	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Žilinského kraja 2021+
OSZP	Obor starostlivosti o životné prostredie
OU	Okresný úrad
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PHSR	Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
RK	Ružomberok
RÚSES	Regionálny územný systém ekologickej stability
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SD	Strategický dokument
SEA	Strategické environmentálne hodnotenie
SoH	Správa o hodnotení
SR	Slovenská republika
ŠC	Špecifický cieľ
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
SWOT	Strategická analýza
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
ÚSES	Územný systém ekologickej stability
VÚC	Vyšší územný celok
Z. z.; Zb.	Zbierka zákonov
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj

Zoznam príloh

Návrh záverečného stanoviska